

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznika. — Inzerati do 30 petič a Din 2—, do 100 vrt 250 Din, večji inzerati petič vrsta 4— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. Slovenski Narod velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

„Zeppelin“ se bliža ameriški celini

Ob ugodnem vremenu je „Zeppelin“ preletel Azore in krenil proti Bermudom — Na krovu so vsi dobro razpoloženi — Danes okrog polnoči bo dosegel ameriško obalo

Berlin, 13. okt. Trenutno ni znano, kje se nahaja zrakoplov „Zeppelin“. Po tem, da nemške radiopostaje, ki redno oddajajo vremenska poročila, ne morejo več doseči „Zeppelina“, sklepajo, da je preletel Azore in da je na poti proti Ameriki.

Po zadnjih vesteh je „Zeppelin“ snoči ob 22.30 preletel Azore nad otokom San Miguel v veliki višini ter krenil proti Bermudom. Vreme se je znatno izboljšalo, tako da leti s hitrostjo do 150 km na uro. V Pavazu na Madeiri je „Zeppelin“ vrgel na zemljo pošto vrečo za tamošnjega nemškega generala, konzula in nato odplul v severozahodni smeri. Prebivalstvo je navdušeno pozdravljalo zračnega velikana, ki se je spustil na par sto metrov višine.

V zadnji radiobrzgavki, ki je bila sprejeta okrog 3. ure jutraj, sporoča

Eckener, da bo, če ostane vreme še nadalje tako ugodno, najkasneje v nedeljo popoldne ameriškega časa prispel v Newyork. Radi viharjev bo moral z Azorov kreniti najprej proti jugu in nato zopet nadaljevati polet v južnozapadno smeri.

Frankfurt, 13. oktobra. Tukajšnja radiopostaja je prejela ob 12. radiovest, da so že vse ameriške radiopostaje vzpostavile zveze s „Zeppelinom“. Zrakoplov se z veliko hitrostjo bliža Bermudskim otokom. Ameriške vremenske postaje sporočajo, da bo nadaljni polet potekal ob najlepšem vremenu. Med Bermudi in ameriško celino bo naletel „Zeppelin“ le še na par lokalnih neviht, dočim se večjih viharjev ni bati. Barometer stalno narašča. Na Bermudih veje južnovzhodni veter, ki je za polet zelo ugoden in omogoča veliko hitrost.

Newyork, 13. oktobra. Vse tujske redakcije objavljajo vsako uro poročilo o poletu „Zeppelina“. Za prihod zračnega orjaka vlada velikansko zanimanje. Pred redakcijami so noč in dan zbrane velike množice, ki sprejemajo vsako novo vest z velikim navdušenjem. Od danes jutraj imajo vse radio postaje zveze z zrakoplovom, ki pošilja vsako uro poročila o svoji poziciji.

Danes jutraj je dr. Eckener sporočil, da vlada na krovu najboljše razpoloženje. Vsa posadka in vsi potniki so zdravi. Temperatura je zelo ugodna; minulo noč so prespali dobro. Doktor Eckener vodi ves čas sam vso navigacijo in je z dosedanjim poletom zelo zadovoljen in je dokazal, da lahko zrakoplov kljubuje tudi najhujšim viharjem.

Kje je krivda na stavbnih katastrofah v Pragi

Praški listi pripisujejo krivdo iz inozemstva uvoženemu gradbenemu materialu in pomanjkljivemu nadzoru. — Reševalna akcija napreduje počasi. — Jutri bo pogreb žrtv

Praga, 13. oktobra. Včeraj se je vršila seja praškega občinskega sveta, na kateri je podžupan Stuhla odgovarjal na interpelacije v zadevi stavbenih katastrof. V svojem odgovoru je priznal delno krivdo mestne občine, ki radi pomanjkanja strokovnega osoblja ne more vršiti dovolj nadzorstva. Tako je tudi psojale, ki se je porušilo v noči od četrtka na petek, v sredo pregledala mestna gradbena komisija, ki pa ni našla nikakih nedostatkov in je stavbo odobrila. Grajala je le pomanjkljivost gradbenega odra, radi česar je bilo delo tako dolgo ustavljeno, da bi se grajani nedostatkij popravili. Po daljši razpravi je občinski svet soglasno sklenil, da mora občina nemudoma nastavit izkušene strokovnjake, ki bodo ponovno pregledali vse nove zgradbe, ki so bile zgrajene tekom zadnjih 10 let.

Casopisi se obširno bavijo s katastrofami in objavljajo razna mnenja strokovnjakov. Glavno krivdo pripisujejo dejstvu, da poteče letos zakon o davčnih olajšavah za nove zgradbe. Radi tega stavbeniki z delom hitijo. Pospešena gradbena akcija je imela za posledico pomanjkanje gradbenega materiala, tako da so ga morali uvažati iz inozemstva. Domače tvornice zatrjujejo, da je bil inozemski material slabši in da je baš to vzrok številnih nesreč.

Praga, 13. okt. h. Reševalna dela na kraju katastrofe le počasi napredujejo. Sinoči je bil le deloma obnovljen promet cestne železnice. Izpod ruševin so potegnili še štiri mrličje. Izmed ranjenec je sinoči še en umrl, tako da se je število žrtv zvišalo na 39. Delavci so zadelci sedaj na ogromen blok mezanina. Po legi dosedaj najdenih trupel računajo, da je pod tem blokom našla

smrt večina delavcev. Kakor sodijo, bo najmanj še 20 mrtvih. Med včeraj najdenimi trupli so našli tudi truplo praškega nogometaša Wanečka, člana „Uniona“ iz Vršovic, ki je bil zaposlen na stavbi kot instalater.

Pri reševalnih delih je sodeloval posebno požrtvovalno v Pragi nameščen hotelski vratar Mirko Savič, rodom Srb, čigar požrtvovalnost slavijo danes vsi praški listi. Danes je bilo odpravljen vojaštvo in osobe električnih delavcev, tako da bo odlede vršila reševalna dela samo tvrdka, ki je gradila porušeno hišo.

Glede porušene stavbe v predmestju Liben so ugotovili čudno naključje, da je bila ravno včeraj dopoldne zaradi številnih pritožb na isti stavbi magistrat na komisija, ki je ugotovila, da so bile pritožbe neosnovane. Komisija je ustavila delo na stavbi le zategadelj, ker je bilo leseno ogrodje pomanjkljivo. Opolnoči se je nato hiša podrla. Sreča je bila, da takrat cesta ni bila obiludena, ker vlada sicer v tem delavskem okraju živahen promet. Delavce, ki so spali v baraki poleg stavbe, je zbudil čuvaj in so pravočasno zbežali.

Vsi listi napadajo gradbeno podjetja in oblasti, ki trpe take malomarnosti. Sinoči se je vršila seja mestnega sveta, na kateri se je vršila obširna razprava o katastrofah na novih stavbah.

Praga, 13. okt. g. Pogreb žrtv se bo vršil v nedeljo. Komunisti pozivajo delavstvo, naj za ta dan proglasi splošno stavko in priredi pri pogrebu delavske demonstracije. Razburjenje prebivalstva se je zaradi ponovne katastrofe še bolj povečalo. Občinstvo in časopisi iznaša najtežje obdolžitve proti stavbnim oblastem.

Zakaj se je dr. Marinković mudil v Parizu

Skušal je znova sondirati teren za veliko inozemsko posojilo. — Njegova misija se je kljub ratifikaciji nettunskih konvencij ponesrečila. — Brez notranje konsolidacije ni zunan. posojila

Zagreb, 13. oktobra. Svetozar Pribičević je sprejel snoči novinarje ter jim podal daljšo izjavo, v kateri se je dotaknil tudi bivanja zunanjega ministra dr. Marinkovića v inozemstvu ter med drugim naglašal:

„Listi so poročali, da je dr. Marinković ostal v Parizu iz zdravstvenih razlogov. Tega nihče ne more verjeti, zlasti ker je ostal v Parizu tudi tedaj, ko se je g. Venizelos pripeljal v Beograd. Iz poučenih krogov se obratno doznavajo, da je dr. Marinković ostal v inozemstvu radi vprašanja, ki ga smatra sedanji režim za najvažnejše. To je vprašanje posojila, brez katerega se sedanji režim ne more obdržati na krmilu. Vprašanje posojila je za sedanji režim vprašanje njegove politične obstanka, obenem pa tudi osebno vprašanje mnogih njegovih predstavnikov. Imamo zanesljive informacije, da dr. Marinković s to misijo ni uspel in da ni mogel s pomočjo francoskih službenih činiteljev pridobiti razpoloženje inozemstva za naše novo veliko posojilo. Zaman je Marinković opozarjal na dozdevno

urejene odnose s Italijo. V inozemstvu dobro vedo, da se naši odnosi s Italijo niso poboljšali, ampak da so se celo poslabšali. Vrh tega vedo v inozemstvu, da KDK nikdar ne bo priznala posojila, ki bi se ga dalo sedanjemu režimu in da bi Kmečko-demokratska koalicija ne uvrstila v proračun odplačilnih zneskov za to posojilo, če bi prišla v položaj, da o tem odloča. Do posojila, ako je res potrebno državi, vodi le pot ureditve notranjih odnosov in notranje konsolidacije. Režim četverne koalicije, pa je v pravem smislu besede glavna ovira, da dobi država posojilo.

G. Marinković je vrhu tega zagrešil veliko nepažnjo naprav g. Venizelosu, ki ga ni hotel sprejeti doma v Beogradu. Po drugi strani pa ni došlo navzlic temu do pogodbe z Grčijo, čeprav so v Beogradu na vsej črti popustili. Pozornost vzbujajo dejstva, da dobi država posojilo. G. Marinković je vrhu tega zagrešil veliko nepažnjo naprav g. Venizelosu, ki ga ni hotel sprejeti doma v Beogradu. Po drugi strani pa ni došlo navzlic temu do pogodbe z Grčijo, čeprav so v Beogradu na vsej črti popustili. Pozornost vzbujajo dejstva, da dobi država posojilo.

Namen Macdonaldovih posvetovanj v Pragi

Informativen sestanek voditeljev srednjeevropskih agrarnih strank. — Praški listi o pomenu sestanka s predstavniki KDK

Praga, 13. okt. h. O bivanju vodje angleške delavske stranke Macdonalda in njegovih konferencah z voditelji HSS dr. Mačkoma in drugimi pišejo jutranji „Narodni listi“: „Macdonald je o priliki svojega potovanja po Osrednji Evropi in bivanja na Češkoslovaškem izrazil željo, da bi nadaljeval z ministrom dr. Hodžo razprave, ki jih je vodil že prej. Macdonald se je zanimal posebno za agrarno demokratsko gibanje v Osrednji Evropi, na katero ga je opozoril minister Hodža. Zaradi tega je že-

lel govoriti s predstavniki tega gibanja in to je tudi vzrok informativnega sestanka s hrvatskimi voditelji dr. Mačkoma in tovariši, ki so prispeli v Prago. Razgovori se nanašajo na vprašanje, kakšno stališče zavzema agrarno demokratsko gibanje do posameznih problemov mednarodne politike, posebno do razorožitve, mednarodne arbitraže in razsodišnega postopanja. Notranje-politična vprašanja se pri teh razgovorih sploh ne omenjajo.

riment ponesrečil, temu gotovo ni kriva liberalna stranka, ki je tedaj nastopala v dobri veri. Kljub temu, da se ne bo vezala liberalna stranka z drugimi strankami, bo mogoče najti v bodočem parlamentarnem delovanju mnogo skupnih točk med pristajši vseh strank za delo v korist domovine. Končno je poudaril Lloyd George, da nastopi liberalna stranka pri prihodnjih volitvah popolnoma samostojno.

Kralj — ministrski predsednik

Kabul, 13. oktobra. Ker se je Ahmedu Khanu sestava novega afganskega kabineta ponesrečila, je kralj Amanullah prevzel osebno ministrsko predsedstvo.

Bolgarija in Turčija

Sofija, 13. oktobra. Osnutek bolgarsko-turške arbitražne in nenapadne pogodbe, ki ga je izdelala sofijska vlada, je bil danes poslan bolgarskemu poslaniku v Anzoro, ki je bil istočasno pooblaščen, da prične s turško vlado pogajanja za zaključek take pogodbe.

Beograjska ugibanja

Beograd, 13. oktobra. Danes dopoldne je bil v enourni avdijenci na dvoru predsednik demokratske stranke Ljuba Davidović. Ker sta bila včeraj v avdijenci tudi dr. Korošec in Velja Vukičević, domnevajo v političnih krogih, da so na dvoru prišle konzultacije s šefov vladnih strank. Splošno vlada pričanje, da so te avdijence velikega pomena za nadaljni razvoj situacije. Današnji listi razpravljajo o položaju in objavljajo razne kombinacije, ki pa očitno predstavljajo samo pobojne želje beograjskih politikov. Tako poročajo med drugim, da bi imela sedanja vlada na hitro roko sprejeti proračun, na kar bi sledila nevtralna vlada pod vodstvom nekega beograjskega univerzitetnega profesorja, ki bi izvedla nove volitve.

Počasen tempo praških pogajanj

Praga, 13. okt. g. Trgovinska pogajanja z Jugoslavijo napredujejo le počasi. Pogajanja prihodnjega tedna bodo izpolnila najbrže še posvetovanja o okviru pogodbe. Dočim je bil v nekaterih točkah dosežen sporazum, obstajalo v raznih vprašanjih še bistvene difference. Obravnavanje tarifnih vprašanj se bo pričelo še le tedaj, ko bodo prispeli iz Jugoslavije pozvani strokovnjaki.

Merežkovski v Zagrebu

Zagreb, 13. oktobra. Danes prispe v Zagreb sloviti ruski pisatelj Merežkovski s soprogo, takisto pisateljico Sinaido Hippius. Merežkovski priredi v ponedeljek v kinu Olimp predavanje v ruskem in francoskem jeziku.

Zastrupljenje z gobami

Zagreb, 13. oktobra. Rešilna postaja je danes pripeljala v bolnico neko gospo Dumbrovič z deco in podnajemnikom s težkimi znaki zastrupljenja. Gospa Dumbrovičeva je kupila na trgu gob, ki so bile strupene. Podnajemnik kaže težke znake zastrupljenja in je v nezavesti. Zdravniki smatrajo, da ga ne bo mogoče rešiti, dočim bodo ostali po vsej priliki okrevali.

Akcija za samostojno trgovsko zbornico na Sušaku

Sušak, 11. oktobra. V akciji gospodarskih krogov na Sušaku za samostojno trgovsko in obrtniško zbornico za vso primorsko-krajiško oblast se je osnoval poseben odbor treh oseb, ki ima v osmih dneh izdelati pismen predlog. Nato bo sklicana seja zbornične pomorsko-prometne sekcije, ki ima odobriti poročilo ter ga poslati Trgovski in obrtniški zbornici v Zagrebu. Zdi se, da akcije gospodarskih krogov na Sušaku ne bo mogoče zadržati, ker obstajajo povsem nasprotni interesi med zagrebško trgovsko zbornico in primorskimi gospodarskimi krogi.

Šahovski turnir v Berlinu

Berlin, 13. oktobra. V drugem kolu šahovskega turnirja je zmagal Rubinstein nad Tarraschem, ki je nastopil kljub boleznim. Vse ostale partije so bile prekinjene. Partiji Marshall-Niemcovič in Capablanca-Spielmann stoje boljše za Niemcoviča in Capablancu. Izid partije Tartakover-Reti je negotov.

Katastrofa francoske podmornice

Pariz, 13. oktobra. Mornariško ministristvo je prejelo danes popoldne brzojavko francoskega konzula iz Rotterdamu, ki se glasi: „Poveljnik v Rotterdam doselega grškega parnika „Ekaterino Coulandri“ izjavlja, da je 3. oktobra ob 23. uri na višini Viga zadel v neko podmornico, čije pripadnosti ni mogel ugotoviti. Poveljnik se je zamen trudi, da bi podmornici pomagal, ker je ni mogel najti. Ostal je tri ure na kraju nesreče in je nato nadaljeval pot.“

Komunike mornariškega ministristva dostavlja, da se pozicija, ki jo navaja poveljnik grškega parnika, strinja s pozicijo, na kateri bi se moralo ob napovedanem času nahajati podmornica „Ondine“. Admiraliteta je odredila dve eskadri torpedovk, da sta odšle na označeno mesto.

Potres v Grčiji

Atene, 13. oktobra. V noči od včeraj na danes so žutili na Grškem zopet lažje potresne sunke. Prebivalstvo je v paniki begu zapustilo hiše in časne barake ter prenočevalo na prostem Opeka, ki je padla raz strehe, je ranila nekega uradnika zdravstvenega ministristva. Lažji potresni sunki se neprestano ponavljajo.

Boji v Tripolisu

Rim, 13. oktobra. V Tripolisu je prišlo do novih bojov med uporniki in vladnimi četami. Uporniki so bili po večernem boju vrženi nazaj. V boju so po uradnem poročilu izgubili 56 mrtvih, Italijani pa 12 mrtvih in 15 ranjenih.

Ameriški državni dolg

Newyork, 13. oktobra. Glasom poročila ameriškega državnega tajnika Mellona se je znižal ameriški dolg v zadnjih šestih letih za 6 milijard dolarjev.

Angleško-danski incident na morju

London, 13. oktobra. Zunanji urad poroča, da je prišlo v bližini otokov Faroe do incidenta med angleškim parnikom Helvetia in dansko topničarko, ki je streljala na Helvetio in pozvala angleškega kapitana, naj pokaže svoje listine.

Byrdova ekspedicija na južni tečaj

Berlin, 11. oktobra. Danes je odpotoval Byrd na parniku „Larsen“ na Južni tečaj.

Mednarodni kuharski kongres

Pariz, 13. oktobra. Tu je bil odprt mednarodni kuharski kongres, ki se ga udeležuje 100 delegatov iz 17. držav.

Zagrebački zbor

od 18. — 21. oktobra 1928.

RAZSTAVA

cvetlic, sadja, povrtnin, trt in vina.

MODNA IN REKLAMNA REVUIJA

Smotra narodno stiliziranih toalet. — Razstava radio-aparatur in potreščin. — Po kuševalnice, kabaretne predstave in ples.

Popust 50 % na železnice in parobrodih velja od 14. do 25. oktobra.

Legitimacije a Din 15.— se dobivajo pri vseh potniških uradih, podružnicah Prve hrvatske štedionice ter pri večjih bankah v Jugoslaviji.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Dunaj 801.25, Berlin 13.56, Milan 298, Newyork 56.95, Pariz 222.40, London 276.28, Praga 168.77, Curih 1095.6.

ZAGREBSKA BORZA.

Zagrebska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Dunaj 801.25, Berlin 13.56, Milan 298, London 276.28, Newyork 56.9, Pariz 222.40, Praga 168.77, Curih 1095.6.

Efekt: Vojna škoda 439.40
INOZEMSKE BORZE.
Curih: Beograd 9.1275, Berlin 123.65, Milan 27.21, London 25.21, Newyork 519.60, Praga 15.395, Pariz 20.30

Samostojen nastop angleških liberalcev

London, 13. oktobra. Danes je podal voditelj liberalne stranke Lloyd George na strankini konferenci v Yarmouthu važno izjavo o politiki liberalne stranke pri prihodnjih volitvah v parlament. Lloyd George je v svojem govoru prorokoval, da bo pri teh volitvah ogromna večina volilcev glasovala proti konservativni stranki in da se bo liberalna stranka zelo ojačala. Nadalje je Lloyd George izjavil, da delavska stranka nima imela pri prihod. volitvah večine. V slučaju, da ne bo nobena stranka imela večine, bo imela liberalna stranka malo izbire, ker je delavski in konservativni stranki enako nasprotna. V nikakem slučaju pa, je nadaljeval Lloyd George z odločilnim povzkom, ne bo ponovila liberalna stranka eksperimenta iz leta 1924, ko je podpirala delavsko stranko in ji omogočila, da je ostala na vladi devet mesecev. Ako se je ta ekspe-

Pod pendrekom prečastitega dr. Korošca

Klerikalni tisk v zagovoru trpinčenja ljudi. — Zaradi razmer v glavnici je bil odstavljeno en sam orožnik. — Nekoliko o ljubljanski policiji. — Klerikalci prevzemajo prostovoljno odgovornost za sistem glavnice

Afera z bivši mrškim polkovnikom Legatom, ki so ga v beograjski glavnici skoraj do smrti pretepli, je zbudila splošno pozornost in proteste v državi, tem bolj, ker se je pripetila v času, ko sta se v Beogradu vršila kongresa ruskih znanstvenikov in ruskih književnikov in novinarjev. Policija je našla za nečloveško pretepanje Legata samo izgovor, da je bil pijan. Legat je pozneje v bolnici to trditve odločno zanikal ter izpovedal, da se je vračal mirno od dela domov in da je bil aretiran, ker ni imel pri sebi legitimacije. Ker je afera zbudila mnogo zgražanja in javnosti, je bil orožnik, ki se je nad Legatom najhujši spozabil, izročen orožniškemu poveljstvu, da izvede proti njemu preiskavo.

Pri ugotovitvi, da bi tako barbarstvo ne bilo mogoče, ako bi ne vladal v naši upravi mrtvaški duh glavnice, ako bi bi podrejeni organi ne videli, da se na najvišjih mestih zlorablja oblast, je klerikalno časopisje imelo za žrtev samo obrekovanje, o orožniku, ki je nesrečnega Rusa pretepel, je pa pisalo, da se je pač »nekoliko izpozabil« in da je žal Legata res »nekoliko preveč pobojal«. Da, »Domoljub« in »Slovenec« sta štela celo dr. Korošca v posebno zaslugi, ker je prišel omenjeni orožnik v disciplinarno preiskavo. »Dr. Korošec je orožnika takoj odstavil, ko je zvedel, da je pijanega Legata udaril,« piše »Domoljub«. Se tega bi bilo treba, da bi se nadalje opravičeval službo orožnik, ki nedolžnega Legata ni samo enkrat udaril, kakor bi rad »Domoljub« to povedal, ampak ga je pretepal in pretepel skoro do smrti tako, da bo moral po zdravniškem mnenju najmanj 6 tednov ostati v bolnici.

Slično se vede klerikalno časopisje v drugih primerih. Tako n. pr. v zadevi 54-letnega kmetiča Jožefa Erjavca iz Daljne vasi, ki ga je neki policijski stražnik na Dolenjski cesti, ko se je vračal domov, tako pretepel, da je moral iskati pomoči v bolnici. Tako piše »Slovenec«: »Baje je bil Erjavc zelo pijan in se je celo štrikrat zaletel v stražnika, strgal da mu je tudi službeno vrstico na prsih. Vse to je redarja Zoreta raztogotilo, da se je tako daleč izpozabil.« Torej je bil Erjavc »baje« pijan, kakor je bil »baje« pijan polkovnik Legat.

Vzemimo za primer, da sta bila pijana Legat in Erjavc. Od kod potem pravica, da se ju sme pretepati? Mi sicer ne zagovarjamo pijanosti in izgredu, vendar pa smo mnenja, da je še mnogo drugih zakonitih sredstev, za zatiranje pijanosti in izgredu. Kolikor nam je znano, smejo podrejeni policijski organi uporabljati po službenih predpisih pendrek le v tistih primerih, v katerih so imeli prej uporabljati sablje. To se pravi, da ga smejo rabiti le

za lastno obrambo. Za transportiranje pijanih razgrajev rabijo drugod takozvani zeleni voz, ki ga ima policija tudi v Ljubljani na razpolago, ne pa pendrek. V nekaterih mestih, kjer nimajo takega voza na razpolago, najame policija celo izvoška na račun aretirance, samo da se izgredu napravi čimprej konec. V Ljubljani pa smo doživeli, da so celo slabomerni človeka, ki je kričal in razsajal, vlačili peš na policijo! To so stvari, ki nam niso v čast niti v korist, in bi bilo umevno, če bi spričo njih mižali, tembolj, ker je policija namenjena varstvu državljanov in ne za njihovo preganjanje in pretepanje.

Priznavamo težko službo podrejenih policijskih organov in tudi vemo, da imajo opravka z ljudmi različnih temperamentov in značajev. Toda dolžnost njihovih nadrejenih oblasti bi bila, da jih pouče o pravilnem službovanju in da jim nudijo za pravilno in uspešno opravljanje službe tudi sredstva, ki so na razpolago. To bi tudi ljubljanski policiji bilo bolj potrebno, kakor vežbanje v pravilnem salutaranju. Prav zato, ker se to ne godi, ne moremo govoriti samo o prestopkih in izpodbijanju posameznih podrejenih organov, ampak o sistemu, ki vlada, o sistemu, v katerem vlada mrtvaški duh glavnice, ki ne pozna dostojanstva človeka, niti človečnosti.

Smešno je, če spričo teh dejstev »Slovenec« piše, da je ljubljanska policija še vedno taka, kot jo je postavil PP režim in da je tudi njena mentaliteta ostala ista. PP režim je odstopil spomladi l. 1925 in dr. Korošec je že leto dni notranji minister. Kako je mogoče, da dopušča dr. Korošec, da obstoja v policiji še vedno mentaliteta izza PP režima? Kdo bi to verjel? Kaj ni pustil dr. Korošec pobijati v Beogradu in drugod patriot, demonstrantov proti ratifikaciji, kaj niso streljali za njegovega ministrovanja v Zagrebu na manifestante, ki so protestirali proti umoru v Narodni skupščini? Ali ni baš pod ministrovanjem dr. Korošca zavladalo splošno mnenje, da je policija vsega močnejša in da ji je vse dovoljeno? Naj nam pove »Slovenec«, kako je potekla preiskava v beograjski glavnici, ki jo je dr. Korošec obljubil, ko je spomladi posl. Sava Kosanović v Narodni skupščini opisal razmere v njej. Kdo je bil takrat discipliniran, kakšen je bil uspeh te preiskave.

Bolje bi bilo, da bi »Slovenec« molčal, ako že neče služiti humanosti, pravici in resnici. Njegova obramba policijskih izrodkov ne bo dr. Korošcu prav nič koristila, ker prevzema z njo samo odgovornost za dr. Korošca. To smo hoteli poudariti.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Tragična smrt zaljubljenega dekleta. — Prva češka letalka v Zagrebu. — Premetena sleparka. — Zagonetna smrt mostarskega trgovca. — Težka letalska nesreča.

Iz Vinkovcev poročajo o strašni smrti Laure Stevinović, ki je v samomoričnem namenu izpila večjo količino strupa. Bila je pometalka na kolodvoru, kjer so bili zaposleni tudi njeni roditelji. Tudi včeraj je opravljala svoj posel, kakor običajno. Nihče ni opazil na njej kakšne spremembe. Popoldne je odšla domov v Frankopansko ulico, kjer je stanovala s svojo materjo. Med potjo je kupila v neki trgovini sode in je naročila prijateljici, ki jo je slučajno srečala, naj sporoči nekemu železničarju, da je ne bo več videl. Nihče ni slutil, da si namerava končati življenje. Kmalu je prihitela neka deklica na kolodvor in obvestila mater, da je postalo njeni hčerki zelo slabo in naj se hitro vrne domov. Ko je prišla mati v stanovanje, je našla v sobi okoli postelje svoje hčere več sosed, ki so prihiteli na klice samomoričnice in ji pomagale kakor so pač vedele in znale. Laura je ležala na postelji in se je zvižala v smrtnih kričih. Na vprašanje, kaj ji je, je po dolgem oklevanju priznala, da je zaužila strup. Kraj postelje so našli še kos sode in listek iz belečnice, na katerega je samomoričnica napisala svoje zadnje želje in misli. Poslovila se je od svojih staršev in prijateljev. Napisala je tudi, da se je počutila zelo nesrečno, česar pa ni nihče kriv. Zato se je odločila, končati si življenje, ki je polno razočaranja in bede. V težkem stanju so samomoričniko odpeljali v bolnico, kjer so ji izprali želodec, toda bilo je prepozno. Nesrečnica je kmalu umrla. V smrt jo je gnala nesrečna ljubezen in beda.

Včeraj je imel Zagreb izredno zanimiv poset. Popoldne so se pojavila na zagrebškem obzorju štiri letala, ki so jih takoj spoznali za tuja. Letališče na Borongaju je pripravilo vse potrebno za sprejem izrednih gostov. Letala so prispela iz Češkoslovaške in so se spustila na letališče v Zagrebu. Iz enega letala je pa na začudenje vseh prisotnih izstopila mlada, lepa dama v letalski obleki. Smehljala se je in prijazno pozdravljala navzoče častnike. Njen spremljevalec jo je predstavil: Anješka Formankova, prvi češkoslovaški pilot. Sam se je pa predstavil za inženjerja Antona Beraneka, ki je spremljal damo v njenem letalu kot izvidnik. Mehaniki so pregledali letala in nadomestili porabljene količine bencina. Med tem so gostje odšli v poveljstvo letalske

čete, kjer je bila prva češkoslovaška pilotka predmet posebne pozornosti. Formankova je stara komaj 19 let. V srednji Evropi in posebno še na Češkoslovaškem je najmanj tako znana in slavna, kakor kakšna filmska zvezda ali kak politik. Pred leti se je posvetila pilotski službi in se je tako dobro izveščala, da sedaj sama poučuje mlade pilote. Pilotski izpit je položila na progi Plzen—Bratislava in je pokazala pravo virtuozno znanje kot pilot in v obvladanju svojega letala. Prvi potnik, ki je vozila, je bil naš vojni ataše v Plznu polkovnik Knežević. Drugače je Formankova uradnica v Škodovih tovarnah, ki izdelujejo tudi letala. Skupina češkoslovaških letalcev je odletela iz Plzna v Beograd na proslavo 10-letnice proboja solunske fronte. Iz Beograda so letalci odleteli v Zagreb, odkoder se vrnejo v domovino.

Iz Mostarja poročajo o tajinstveni smrti tamšnjega trgovca Ilije Ivankovića. Mož je v svoji trgovini gospodaril tako slabo, da je prišel na boben. Blago, ki mu je še ostalo v trgovini, so hoteli prodati na javni dražbi, ki se je vršila predvčerajšnjim. Preden se je dražba začela, je trgovec nenadoma izginil. Nikomur ni povedal, kam gre, toda vrnil se ni več in tako je izostala tudi dražba. Trgovino je Ivanković zaprl. Ker ga le ni bilo in ga je policija povsod zamažala iskala, so sodni organi odprli s silo trgovino, kjer se jim je nudil strašen prizor. Ilija je ležal mrtav v trgovini v veliki mlaki krvi. Trgovino so takoj zaprli, dokler ni prišla komisija, ki je pregledala trgovčev truplo. Sodi se, da je trgovec izvršil samomor, vendar pa tudi ni izključeno, da je postal žrtev morilca.

Včeraj se je pripetila v Novem Sadu težka letalska nesreča, ki pa po čudnem naključju ni zahtevala človeških žrtev. Popoldne so na letališču v Novem Sadu startali štiri težki vojaški aeroplani, ki so imeli nalogo leteti v Zaječar in se udeležiti tamšnjih manevrov. Letala so se dvignila in krožila nad letališčem, potem pa, ko so bila v višini kakih 700 m, so odletela v smeri proti Zaječaru. Ko so bila nad poslopjem novosadske bolnice, je letalo pilota Breguet nenadoma začelo padati. Pilotu Perišcu se je pa posrečilo, da je letalo zopet dvignil za kakih sto me-

trov. Letalo je potem zopet padlo, kakor bi prišlo v brezračni prostor. Pilot se je na vso moč trudil, da bi letalo zopet dvignil vsaj toliko, da bi dosegel pripraven kraj za pristanek, toda ni se mu posrečilo. Letalo je bilo tik nad bolnico. Zadelo je v streho Pasteurjevega zavoda, ki je na vrhu bolnice, in jo je močno poškodovalo, potem je pa padlo na ograjo, ki jo je podrla in se započilo v zemljo s sprednjim koncem. Letalo se je razbilo, pilot in izvidnik sta pa le lahko poškodovana. Nesrečo je zakrivil najbrž defekt na motorju. Vojaško poveljstvo je takoj uvedlo preiskavo.

Bilo je l. t. m. v Zagrebu. Deževalo je ves dan in po ulicah je bilo le malo ljudi. Ker je pa bil prvi v mesecu, so meščani imeli denar in so kupovali po trgovinah. Ko se je zmračilo in so prižgali prve svetilke, je vstopila v prodajalno draguljarja Izidorja Fussmana na lici elegantno oblečena dama. Dama so ljubezljivo vprašali, kaj bi rada. Potrebovala bi dobro, točno uro, je odgovorila. Draguljar je dami jel razkazovati najfinije ure najboljših svetovnih vrst z večletno garancijo. Dama je dolgo izbirala in slednjič izbrala moško uro znamke Schaffhausen, ki je stala 4000 Din. Draguljar je elegantni dami izdal račun in dotlej je šlo vse v redu. Ko je pa dama zagledala račun, je rekla: Slučajno nimam denarja pri sebi. Sem soproga inženjerja Schmidta. Stanujem v vili Nelli na Peščenici. Ta vila je naša in ker še nismo pobrali vse stanarine, nimam denarja. V dveh dneh bom račun poravnala. Fussman ni hotel dame osumiti in ji je izročil dragoceno uro. Minilo je več dni, dame pa le ni bilo, da bi poravnala račun. Zato je urar poslal svojo uslužbenko v vilo na Peščenico s saldanim računom. Ta je preiskala vso Peščenico, vse vile od prve do zadnje, toda vile inženjerja Schmidta ni našla. Nihče ni poznal tega gospoda in tudi vile ne. Draguljarju so se odprle oči in spoznal je, da je naseljen premeteni sleparki. Javil je policiji, ki je ugotovila, da v Zagrebu sploh ni nobenega inženjerja s tem imenom. Policija sedaj išče elegantno damo, soprogo inženjerja in lastnico vile Nelli, ki je znala s svojo elegantnostjo in zgovornostjo prepričati draguljarja in ga oškodovati za 4000 Din.

Nove knjige in revije

Jadranska Straža. Izšla je oktobrska številka »Jadranske Straže«, naše prekrasne nacionalno-obrambene revije. Tudi ta številka prinaša izredno bogato in pestro gradivo, lepe slike in pesnetke naših pomorskih krajev, naše rivijere, posvečena je naši vojni in civilni mornarici, poleg tega pa prinaša razno aktualno in belestristično gradivo, ki bo čitatelje zelo zanimalo. »Jadranska Straža« se naračja v Splitu. Izhaja vsak mesec in stane letno 120 Din, a posamezna številka 12 Din. Revija tolo priporočamo vsem, ki se zanimajo za našo riviero in ki jim je pri srcu razvoj naše mornarice, za katero se baš »Jadranska Straža«, poleg Jugoslovanske Matice naša največja nacionalno-obrambna organizacija, z vso vnamo zavzema.

»Domači Prijatelji.« Vedno lepše se razvija naš mesečnik za zabavo in pouk. V zadnji številki je prispeval Ivan Albreht novo »Črni relief«, mične so tudi lirčne pesmice Mile Klobčiča, pokojnega Frana Pogacnika, Danila Gorinska, Otona Berkopca in Mirka Kraglija. Silvester Škerlj nadaljuje s svojimi »Obrazi iz ljubljanske drame« in je v svoji zadnji študiji ocenil umetniško delovanje Edvarda Gregorina in Ivana Jermana. Zanimivi in prav aktualni so tudi prispevki Ivana Vuka, ki opisuje svoje mimobezne vtise in epizode s potovanja po naslovom »Skozi okno vlak«. Filmski drobci iz Berlina zaključuje oktobrsko številko. »Domači Prijatelji«, čigar naslovna slika in nekatera druga dela je napravil v lesorezu grafik Elko Justin, izhaja vsak mesec in se naračja v Ljubljani, Miklošičeva cesta 4. Letna naročnina znaša 30 Din, a posamezna številka 4 Din. Revijo vsem toplo priporočamo.

Henrik Sienkiewicz. Potop. II. del. Iz poljskega prevlel dr. R. Mole. 1928. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Velika osmerka. 496 strani. Broširan velja Din 100, v platno vezan Din 124, poštnina Din 5. — Potop je nadaljevanje velikega Sienkiewiczovega romana »Z ognjem in mečem«. Dočim tvorijo zgodovinsko ozadje zadnjega boja poljske šlahte s Kozaki na znamenitih ukrajinskih tleh, opisuje »Potop« ono grozno stanje v Poljski, ko so Švedi poplavlili vso deželo in jo skoraj uničili. Izdaja in malomarnost visokega plemstva je olajšala Švedom pot v poljsko ljudstvo, a iztreženje in postrvovalnost kralju udanega plemstva je poglaval zopet Švede preko meje. — Glavni junak v »Potopu« je Andrej Kmitič, naiven, lahkomiselni, postrvovalen mlad mož, ki vidi samo korist svoje ljubljene domovine. Tako je zaslepljen, da se dolgo bojuje na strani njenih izdajalcev, ko pa izve resnico se maščuje nad svojimi zapeljivci in dela ekasno pokoro s čudeži junastva. Najbolj se izkaže pri obleganju jasnogorskega samostana »Čenstohov«, ki ga reši pred Švedi. Na čudovit način reši kralja, premaga v bojih svoje nasprotnike in doseže konečno svojo Olenko, ki jo že od nekdaj ljubi, ki ga je pa do zadnjega odklanjala kot izdajalca domovine, dokler se sedaj ni prepričala o nasprotju. — »Potop« je poln prekrasnih epizod, a predvsem je veličasten opis obleganja Jasne gore, biser v svetovni literaturi. S finio ironijo biča pisatelja takratne žalostne razmere in doseže svoj namen. Saj je znano, da so baš Sienkiewiczovi romani vzdrževali in dvignili srca Poljakov in mnogo pripomogli k osvoboditvi. Tudi v »Potopu« nastopajo osebe, ki so že naši stari znanci iz romana »Z ognjem in mečem«. Zopet občudujemo malega viteza Volodijovskega, se divimo Anici Borzobohati. Spominjamo Jana Skrzetuskega in se smejemo »največjemu junaku« Zaglobi. — Če je roman »Z ognjem in mečem« najboljši Sienkiewiczov roman, je »Potop« najzvišnejši in poln naračnejših nedosegljivih opi-

zod, pisan napeto od začetka do kraja. — »Potop« prav toplo priporočamo našim ljudskim in šolskim knjižnicam, pa tudi vsem drugim častilcem lepih povesti.

Mednarodno in medokrajinsko pravo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Pod zgorajim naslovom je spisal vseučiliški profesor dr. Stane Lapajne knjigo, ki obravnava vse panoge mednarodnega in medokrajinskega prava. Razen s kolizijskimi normami se bavi zlasti z osebnim in imovinski pravom, pravom tučev, mednarodno pravno zaščito, izvršbo, stečajem pravno pomočjo itd. Ozira se na avtonomne zakonodaje vseh šest pravnih območij naše kraljevine, na vse naše mlajše pravno pomorne in pravnozaščitne konvencije, sklepnjene in pripravljene, na haške zasebno-pravne konvencije, ratificirane in neratificirane. V knjigi bo našel vsak urad in vsak stan odgovor na zamotana vprašanja iz dnevnih praks: diplomatska in konzularna oblastva, politična oblastva, duhovna sodišča in poročni organi, trgovska in finančna podjetja, Sodnike, odvetnike in notarje bo zanimala vsa vsebina knjige brez izjeme. — Knjiga je dovršena v rokopisu in bi izšla v tisku, ako se prijavi do konca tega meseca Tiskovni zadrugi v Ljubljani, dovolj subskribentov. Subskripcijska cena okoli 450 strani obsegajoče knjige znaša le Din 160.—, vezana Din 180.— Dovoljeno je tudi odplačevanje v obrokih. Takojšnje subskripcijo vsem interesantom toplo priporočamo.

Film

Lon Chaney o svojih vlogah

Nečak grofa Leva Tolstega, največjega ruskega filozofa in književnika, grof Sergej je odstopal pred leti v Ameriko, kjer se je posvetil filmski karijeri. Pred kratkim je napisal filmsko dramo »Teror«, ki je po mnenju ameriških strokovnih listov eno najboljših in najočnejših filmskih del novejših dob. Tendence filma »Teror« je ta, da nam slika revolucionarno dobo Rusije in borbe poedinih ruskih generalov, ki so se postavljali na čelo te ali one manjše ali večje armade in še več ali manj uspešno borili proti vladski sili sovjetov. Glavno vlogo pri tem impozantnem vefilemu igra Lon Chaney, sloviti igralec, ki je znan po prisrčljivosti in tisočernih črazih. Izredno zanimiv film bo predočeval izvirne scene o raznih krvavih bitkah in bojih, mnogo zanimivega materiala, ki ga je dala na razpolago sovjetsko vojno ministrstvo.

Lon Chaney, ki je znan po brezprimeri igri in nemadkriljivem maskiranju, piše o svoji umetnosti sledeče: »Človeški obraz zame ni tajnost. Že mnogo prej, predno sem deloval na odru, sem opazoval ljudi ob najrazličnejših prilikah in skoro vedno sem uganil po izrazu njihovih lic njihovo notranje razpoloženje. V filmu ni treba posebnega šminkanja, da pokažete zlikovca. Poznal sem človeka, ki je s svojo ljubeznivostjo in prijaznostjo naravnost očaral vso svojo okolico. In vsi so bili presenečeni, ko sem rekel, da je to zločinec, kajti njegov široki mesnat nos je kazal krutega človeka, nenaravno veliki kot pri obeh, majhne oči in usta skoro brez ustne so pričale, da imam prav. Ljudje so se smejali, toda kmalu so se prepričali, da sem uganil.

Umetnost v šminkanju je glavna sestavina mojega igranja. Ko me je nedavno vprašal režiser, kako bi se šminkal, če bi moral igrati ameriški milijarder, sem mu odgovoril, da bi si dal na obraz samo nekaj črt, ki bi kazale odločnost in energijo. Sicer pa ne bi mogel pokazati tega s samim šminkanjem, temveč predvsem z igro. Človek, ki kaže svojo veličino, dela to veličino z očmi. Opazil sem, da finančniki zelo malo govorijo, pač pa se kretajo mirno in se skušajo približati onemu, kar hočejo doseči. Moje najljubše vloge so, kadar imam predstavljati ljudi vzhodnih plemen, Kitajce, Japonce, Mongole itd. Kitajec vidi, ne da bi gledal. Če kupuje Kitalec konja, bo najprej vprašal kupca o zdravju njegove ceniene rodbine. Dolgo sem se učil predstavljati te ljudi, študiral sem njih sege in navade, učil sem se hoditi, lesti, da celo misliti kitajsko, in v stvari sem si danes, da ni filmskega igralca, ki bi mogel podati bolj karakteristično navade tega velikega naroda, kakor jaz sam, ki sem si stavil poučitev njih navad skoro za svojo življenjsko nalogo. V svojem najnovejšem filmu »Teror«, ki je pravkar izgotovljen, predstavljam vlogo, ki je po trditvah vseh kritikov moja največja in najboljša kreacija. Ako je to res, o tem bo lahko publika sodila v najbližji bodočnosti.

Lon Chaney je videti v večini svojih vlog krut in grozen, v resnici pa je skrajno dober in plemenit človek. Doma je iz Colorado Springsa in je že kot mladenič igral v najrazličnejših gledališčih. Leta 1912 je prvič nastopil v filmu. Dolgo je trajalo, da so opazili njegov veliki talent in da so mu dodelili vloge, ki odgovarjajo njegovi nadarjenosti. Sele spretno maskiranje in šminkanje, zlasti pa njegova nepopisna igra, mu je pripomogla do nedeljene svetovne slave.

(Ta članek priobčujemo, da bo naša knjižnica vsaj deloma informirana o glavnem junaku velikega filma »Teror«, ki ga bomo v kratkem videli tudi v Ljubljani.)

Dober svet.

— Kaj misliš, oče, ali naj postanem očesni ali zobni zdravnik?
— Seveda zobni, dragi sin. Človek ima samo dve očesi, zob pa 32

Beleznica

KOLENDAR.

Danes, Sobota, 13. oktobra 1928; katoličani: Edvard; pravoslavni: 30. septembra, Grigorije.

Jutri: Nedelja, 14. oktobra 1928; katoličani: Kalist; pravoslavni: 1. oktobra, Pokr. Bogorodice.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Drama: »Kukuli«.
Opera: »Dalibor«.
Kino Matica: »Ana Karenina«.
Kino Ideal: »Plesalka s krinko«.
Zabavni večer in veselica Grafiče v Unionu.

PRIREDITVE V NEDELJO.

Drama: Ob 15. »Stilmondski župan«, ob 20. uri »Romeo in Julija«.
Opera: Ob 15. uri »Čardaška kneginja«.
Kino Matica: »Ana Karenina«.
Kino Ideal: »Plesalka s krinko«.

DEZURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Sušnik, Marilin trg; Kuralt, Gosposvetska cesta.

Še en recept

Zastran peklenških muk smo se že pomenili in vemo, kaj storiti, da nas rogači po smrti ne bodo cvrli na razniju. Toda moramo skrbeti tudi za življenje tostran groba, da ne bo kaj narobe ali zoper paragrafe. Vsi nismo dobri državljani, in to je napak. Postavimo zagrebški Maček in njegovi tovariši že niso, kajti so odpovali v Prago in niso vprašali vlade, če smejo in koliko časa lahko ostanejo tam pod streho slovenske vzajemnosti. A v Pragi se podirajo hiše in kolika nehalenost je, da drvi naše gore list v smrti no nevarnost brez vladnega dovoljenja in pristanka. Dober državljan takisto ni brat ruske krvi, Legat, kajti je godrnjal zoper glavnice, da ga je pretepel, a ni pomislil, da država ljubi tiste, ki ga lahko tepe. Sploh je slabih državljanov mnogo in treba bo napraviti red, da se poboljšajo. Zveličani bodo samo dobri državljani, kateri imajo pri vladi in bogu dopadenje. Slabim Pašičeva brada v nebesnem kraljestvu ne bo priprošnica, nikakor ne.

Pepe iz uredništva je najboljši med dobrimi državljani in bi rad spravil tudi vse izgubljene ovčice nazaj v državno vojnovo čredo. Zato je sestavil recept, po katerem postanejo slabi državljani brez posredovanja glavnice in pendreka dobri, če vzamejo dve porciji mazila, pa kar najboljši. Pepe upa ino trdno pričakuje, da bo vlada njegov izum od kupila v splošni blagor mile naše domovine in večno zveličanje njenih sinov. Če si slab državljan, preljubi bratec, pa te žene rodoljubno srce, da postaneš dober, eva, kaj ti je storiti!

Vzemi 5 lotov navdušenja za nacionalne svetinje, 15 lotov jugoslovanske vzajemnosti, 15 lotov osvobođenja, 20 lotov ujedinjenja, 25 lotov sentimentalnosti, 35 lotov hlapčevstva, 40 lotov suženjske pokorščine, 45 lotov kolonialne podrejenosti in 50 lotov državotvorne budalosti. Vse to stolci v možnarju hejslovanske absurdnosti, primešaj prgišče kurje slepote in deni v ponev paragrafirane pameti. Pollej pa pusti nekaj časa stati na solncu svoje bode zlate, da se ogreje, in naredi eno žavbo, s katero moraš mazati svoje podražljive možgane skozi celo jubilejno leto, pa boš lahko na državne stroške izdihnil svojo jugoslovansko dušo, ko ti bo generalna direkcija državnega računovodstva zarubila za davčne zaostanke zadnje hlače.

Prosuetz

Prvo gostovanje mariborske drame v Celju se vrši v torek, 16. t. m. Vpripri so efektna moderna komedija Ludviga Eulde »Ognjenik«, v torek 23. oktobra pa Zolajeva drama »Tereza Raquin«.

Ljubljanska opera. Jutri popoldne ob 15. se poje v opernem gledališču Kalmannova opereta Čardaška kneginja, v običajni zasedbi Glavne vloge so v rokah gospe Poličeve in Ribičeve ter gg. Drenovca, Pečka in Povheta. Dirigira kapelnik Stritof, režija je v rokah gospe Povheta.

Ljubljanska drama. Jutri sta v ljubljanski drami dve predstavi in sicer popoldne ob 15. uri Maeterlinckova drama Stilmondski župan, ki nam riše pretresljivo zgodbo izza časa svetovne vojne, ko je nemška vojska zasedla Belgijo. Drama je izredno globoka, polna pretresljive vsebine ter jo je obistovno pri premijeri in repriži izredno toplo sprejelo. Zvečer ob 20. uri pa se vpripri Shakespearske tragedija Romeo in Julija z gospo Šaričovo v vlogi Julije. Ostala zasedba kakor pri premijeri. Obe predstavi sta izven pri običajnih dramskih cenah.

»Dalibor« v ljubljanski operi. Opozorjamo na nocojšnjo otvoritev operne sezone v ljubljanskem Narodnem gledališču. Poje se Smetanova opera Dalibor pod taktirko kapelnika Stritofa in v režiji ravnatelja Poliča. Predstava se vrši za premijerski abomba.

Razstava hrvatskih ženskih slikaric. Klub likovnih umetnic v Zagrebu je priredil v Umetniškem paviljonu prvo skupno razstavo ženskih slikaric in kiparic, ki delujejo na hrvatskem področju. Izmed razstavljaljk sta najbolj priznani gospe L. Crnić in Virant in Nasta Roje. Razstavljenih je 200 slik in 17 skulptur.

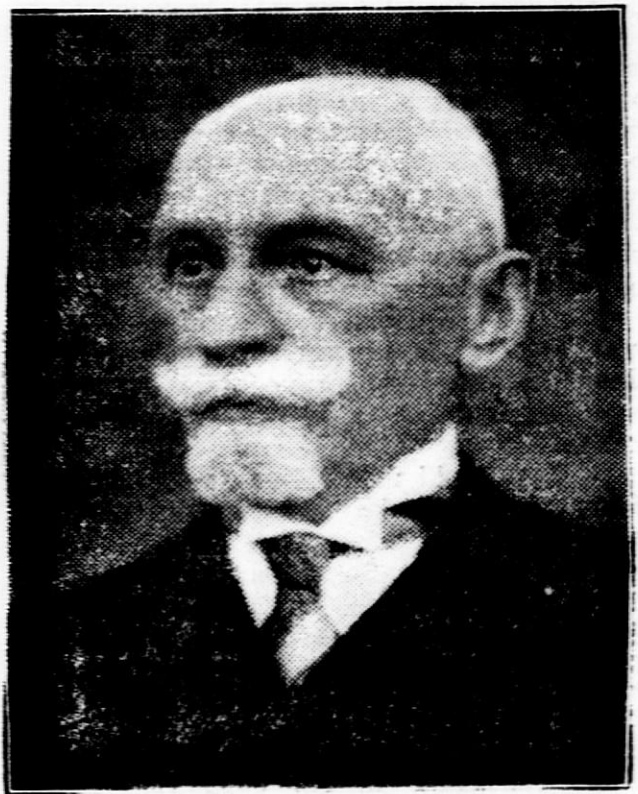
Zbrani spisi Antonina Sove. Češkemu literarnemu historiku prof. Arne Novaku je bila poverjena naloga, da uredi zbrane spise pred tedni umrlega pesnika Antonina Sove. Celotna izdaja bo obsegala 30 zvezkov. Izšla bo v založbi Aventinum v Pragi.

Češka izdaja zbranih spisov L. N. Tolstega. V založbi Vl. Orla v Pragi je začela izhajati nova izdaja zbranih spisov Leva N. Tolstega v češkem prevodu. Izdaja bo obsegala 24 zvezkov po 200 strani in bo zelo poceni (zvezek po 6 Kč).

60 let naročnik, Slovenskega Naroda

Danes obhaja 80letnico rojstva upokojeni višji revident bivše Južne železnice g. France Planinec. — Častitljivi starček je še neverjetno čil in krepak.

Starih grč, ki so preživele svojo mladost in moško dobo v preteklem stoletju in ki zaključujejo svojo življenjsko pot v sedanjem stoletju čile in zdrave, je med nami vedno manj. Kdor je preživel velik del svojega življenja v mirnem, normalnem preteklem stoletju, se težko vživi v razmere naših časov in zato je med starci malo takih, ki so ohranili svežost duha in ki imajo še veselje do življenja. Taka redka izjema je ljubljanski France Planinec, ki obhaja danes čil, zdrav in za svojo visoko starost še izredno krepak v krogu svoje male družine 80letnico rojstva. Mož je vpokojeni višji revident bivše Južne železnice.

France Planinec je bil rojen 13. oktobra 1848 v Vipavskem trgu v hiši pri Francovih na Beli. Ljudsko šolo je obiskoval v Vipavi, srednjo šolo do 8. razreda pa v Gorici. Se zdaj se z veseljem spominja onih lepih časov kljub temu, da mladina takrat še ni brčala žoge, niti se navduševala za vse druge novotarije, v katerih išče naša mladina uteh in razvedrila. Po slabi večerji so si dijaki onih časov privoščili kapljico vipavskega ali brdskega rujnega vinca, včasih so bili pa povabljeni tudi v Gargar k župniku, kjer so imeli pojedino s 13 »rihtami«.

Po želji staršev je moral France zapustiti solčno Gorico in končati gimnazijo v Ljubljani. Od njegovih sošolcev iz 8. gimnaziskega razreda žive še vpokojeni višji deželni svetnik, sedanjí njegov svaki Ivan Škerlj v Novem mestu, dr. J. Lovšček, general Tomšič in knezožof dr. Jeglič.

Mladi France se je seznanil v Ljubljani s svojo izvoljenko »Sikovo Tončko«, ki mu je bila zlata družica in nenadomestljiva opora skozi celih 37 let v dobrih in slabih časih. Služil je med prvimi kot enoletni prostovoljec pri vojaki in ko je odločil vojaško suknjo, se je napotil v svet s trebihom za kruhom, kakor pretežna večina

naših študentov. Usoda ga je zanesla k bivši Južni železnici, kjer je dobil službo. Po sečal je nekaj časa brzojavni tečaj na Dunaju in ko ga je absolviral, je dobil službo na postaji Zalog. Pozneje je služboval v Ljubljani, v Št. Petru na Krasu in na Raketu celih 20 let. Z Raketa je bil premeščen za postajenačelnika v takrat še nemške Brezice. Tu je bil nekaj časa predsednik Čitalnice in njemu gre zasluga, da je pečica Slovencev kupila za Narodni dom hotel »Klembas«. Kot postajenačelnik v Divači je bil poverjenik Slovenske Matice in ji je nabral lepo število novih članov.

Zasluzeno vpokojitev je dočkal v Ljubljani, kjer ga je zadel najhujši udarec s smrtjo njegove zveste družice. Svetovna vojna je tudi njemu zadala mnogo bridkoga, ker se ni nikoli strašil pokazati, četudi v svojo škodo, neomajno narodno zavednost in ljubezen do rodne grude. Mož je sploh redek primer plemenitega, kremenitega značaja. »Slovenski Narod« si šteje v izredno čast, da ga prištevamo med svoje najstarejše naročnike, kajti France Planinec je naročen na naš list že 60 let. Že s tem je dokazal, da je bil zaveden in neustrašen naprednjak tudi v onih časih, ko so bili možje narodnega in naprednega prepričanja izpostavljeni preganjanju in neprestanim šikanam. Bil je tudi naročnik in zvest čitatelj v Celju izhajajočega »Slovenca«.

Kakor mnoge druge, tako je tudi Planinec vojna prisilila iskati si postranske zasluzke, ki mu ga je nudila zopet Južna železnica, pri kateri je neumorno opravljal odgovorno službo blagajnika od 1. 1918 do 26. septembra 1928, torej od svojega 70. do 80. leta. Hodil je kljub visoki starosti štirikrat na dan od Spodnje Šiške tja do zadnjih skladišč glavnega kolodvora ob vsakem vremenu brez vsakega dopusta. Bil je vedno že pred 8. uro zjutraj v službi razen tega je pa imel še mnogo službenih opravkov v mestu. Od nedeljah pa je bila njegova priljubljena pot na pokopališče k Sv. Krištofu, kjer že 19 let marljivo in skrbno neguje grob svoje družice. Naš ljubitelj je torej služboval celih 47 let in od teh 20 z nočno službo pri prometu, kar je najboljši dokaz, da je res izredno zdrava in krepka slovenska korenina.

Ta stara vipavska korenina je pa kljub osmim križem še tako čila in zdrava, da bi prav lahko še nekaj let opravljala naporno službo, da se niso razmere izpremenile. Najhujši udarec ga je zadel poleg smrti njegove zveste družice ob prevratu, ko je izgubil svojo ljubljeno vipavsko domovino. Častitljivemu jubilantu, enemu naših najstarejših naročnikov, iz najvestejših prijateljev, želimo ob 80letnici rojstva, da bi ga usoda ohranila še mnogo let in da bi dočkal čil, zdrav in krepak stoti rojstni dan. Sovrstnikov, ki bi se mogli pridružiti našim čestitkam, ima malo, kajti večina so že legli v grob, pač smo pa prepričani, da ima med mlajšo generacijo mnogo iskrenih prijateljev in znancev, ki se ga bodo ob 80letnici rojstva z veseljem spomnili.

Poljšakov neuspeh in njegovi uspehi

Vesten opazovalec o Poljšakovem lečenju. — Poskus psihološke analize. — Poljšak je pomagal mnogim siromakom.

V zadevi Poljšakovega zdravljenja in afere, ki se je izimila iz poskusnega lečenja v mar. javni bolnici, smo prejeli od raznih strani več prispevkov, ki so pa žal preveč osebnosti in tendenciozno. Priobčujemo pa naslednja zanimiva izjava opazovalca, ki skuša globlje zajeti problem. Seveda tudi v tem primeru prepuščamo odgovornost podpisaneu avtorju, sodbo pa vsej naš javnosti, ki je na cel stvari interesirana bolj kakor smatrajo nekateri, ki bi jo hoteli gladko zabrisati.

Uredništvo.

Bitka, ki se je bila z izredno srditostjo in je prinesla na obeh straneh mnogo razočaranj, je končana. Raka se g. Poljšaku ni posrečilo ozdraviti in bo moral trpeti človeštvo čakati drugega odrešenika. To je ena stran Poljšakovih poskusov.

Spričo tega dejstva je stopila druga panna njegovih poskusov, zdravljenje kožnih bolezni popolnoma v ozadje. V škodo dolgoletnih nesebičnih prizadevanj g. Poljšaka pomagati bolnikom, v škodo pa tudi pravoverni medicinski znanosti!

Celo vrsto kožnih bolezni kroničnega značaja, ki so kljubovale prvim specializiranim kakor lopus, psoriasis in razni ekcemi, je g. Poljšak ozdravil. To je nepobitno dejstvo, ki ga ne spravi s sveta nobeno omalovaževanje zastopnikov oficijelne znanosti. Poglejte ljudi, ki jim je vrnil g. Poljšak največje vrednoto življenja: zdravje! Kaj bi naštevati imena? Saj ni potreba. Kdor se zanima zanje, jih tudi kar lahko izve.

Nastane vprašanje, kako so ozdraveli. Tu moramo poseči daleč nazaj v razvoj miselnosti g. Poljšaka. Tam v solčnem Primorju je živel njegova rodbina. Tako njegova babica, kot tudi njegov oče sta se bavila kot neka ljudska zdravilnica z zdravljenjem in sta z več ali manj ugodnim uspehom lečila razne bolezni. Že v rani mladosti je iskal Poljšak čele procesije betežnikov, ki so iskali pri Poljšakovih zdravja. Nagnjenje do zdravljenja, da pomaga trpečemu človeštvu, je g. Poljšaku tako rekoč prirojeno. Le škoda je, da mu razmere niso dopuščale, da se posveti zdravniškemu stanu, kar lahko bi bil postal slaven zdravnik. Ni namreč dosti, da oddrda študent svoje izpite in dobi doktorsko diplomu. Treba je več! Treba je inspiracije in intuicije, torej talenta, če hoče postati študent res zdravnik — umet-

nik po volji božji in v blagor človečanstva. Če tega ni, postane kvečjemu rokodelce, ki zdravi po šabloni in konjunkturi.

G. Poljšak pa je postal pod pritiskom razmer učitelj, da si zasluži čimprej kos kruha, ki mu ga ni mogel dati dom deštletja. Tu se pričenja tragika izgrevenega ali točneje nedosegljivega polklica. Človek dela svoje odločeno delo v polno zadovoljstvo svojih predpostavljanih, a vse njegove misli in želje hitijo po drugih potih. Mnogo noči je prebedel g. Poljšak nad raznimi knjigami, ki mu jih je prinesla usoda v roke. Tako je n. pr. videl pri g. W. v Celju obsežen leksikon zdravilnih zelišč in ni prej miroval, dokler ga ni dobil od lastnika v dar. Pretehtoval je podatke in sklepal, sestavljal zdravil iz smole in minija kakor je bil videl doma in dodajal razne praške rastlin (Conium maculatum, Rannunculus sceleratus etc.), kakor je bil čital v knjigah, da je rabil vse to s pridom že umetnik Hippokrat v sončni Heladi. Poskušal je, tehtal...

Njegov vedoželjni duh je iskal resnice tudi na tistem polzskem polju, kamor ne morejo s pridom naša revna čutila, v metafizičnih pojavih. Hipnoze, sugestije, spiritalizem. Pojave vidimo, ki se upirajo našemu kavzalističnemu pojmovanju, da ima vsak dogodek svoj vidni vzrok, ki je podan v celi vrsti pogojev. Kdo bi odgnal ta pajčolan raz obraz Izide? Večina znanosti zaradi vse to kot igračkane in šarlatanstvo. Drugi zopet verjamejo vse, pomešajo z orijentalizmi in si ustvarijo nov metafizični svet, nov filozofski sistem: teozofijo. Skušal je g. Poljšak s hipnozo, sugestijo in spiritalizmom, prirejal uspele seanse in postal izrazit teozof.

Prišel je pa takrat v Celje znani hipnotizer Svengali. Vse je hitelo v Mestni kino in strmelo nad čudnimi pojavi. Na ukaz Svengalija krmil ugledna gospa imaginarne kooši, jih kliče in vabi. Druga objema prazno suknjo, roče jo ljubezni. Lid. Mala gesta z roko in izginejo vse te iluzije, da objektu niti spomin ne ostane na dogodek. Tudi g. Poljšak je gledal le njemu davno znane stvari. Med obilico medijev ga je posebno zanimal g. Koželj, ki je bil nedosegljiv. G. Poljšak je kot teozof verjel na resničnost transcendentalnega sveta in videl v raznih spiritalističnih pojavih manifestacije bitij odnestrano. Dosegel je od g. Koželja

dovoljenje, da ga lahko uspeva v svrhu poskusov. Cital pa je g. Poljšak v tkz. kulturni medicini, da dajejo mediji recepte za razne bolezni. Ka je bilo torej njemu bližjega kakor vprašanje po receptih, da izve pot, kako pomagati betežnikom! In glej čudo! Samo znani recepti in navodila so prišli iz ust medija odnestrano. »To so vendar moji recepti za raka, za jetiko, za...« »Da, da!« je pritrdjevalo odnestrano. »S temi sredstvi bodo torej res odpravljene vse te bolezni!« vzklikal g. Poljšak. »Da, da! In ti si odločen in poklican, da otmeš nesrečne betežnike prežgodnjega potnega umiranja. Idi in delaj!« je velevalo odnestrano. Tisto uro je prejel g. Poljšak potrjenje in posvečenje in bil je najrečnejši človek na svetu. Tu je zagrešil g. Poljšak, zaslepljen od teozofskih nauk, tragično napako, da ni videl, da je medij pred njim le revna lutka v njegovih rokah — kakor je bila gospa v kinu, ki je krmila imaginarne putke —, da so vse izjave medija le odmev zavestnih in podzavestnih misli in želja njegove samega.

Veder in poln zaupanja v svoje poslanstvo in v moč svojih zdravil je nastopil g. Poljšak trnjevo pot — rešitelja človeštva... Po križpotih in cestah je iskal betežnike, ki so zastoj iskali pomoči po bolnišničnih in pri raznih zdravniških križem sveta. Njegove jasne oči so vabile in prosile: »Pojdite z menoj, jaz vas ozdravim!« Zastoj jim je dajal zdravila in zavest da morajo ozdraviti.

In glejte, godila so se čuda! Desetletne kronične kožne bolezni so prišle giniti. Videli sem človeka, ki sta mu bili obe roki razdejani do ramen od lupusa. Pretekli so štirje meseci in le par malih brazgotin je še pričalo, da je pustila tdo grozna bolezen. Primeri ozdravljenja so se množili in je šel glas o tem po vsej deželi. Oglasili so se zastopniki oficijelne znanosti in hoteli stvar ustaviti, dočim so videli drugi v Poljšakovih preparatih bogatenje medicine.

Prišlo je do poskusnega zdravljenja v Mariboru opraviljivega pod devizo: Namen posvečute sredstvo. Prišlo pa je tudi do analize njegovega mazila. In videli smo, da je njegovo mazilo staroznano tajno sredstvo, od nekada je uporabljeno po zdravniških lajkah, preganjano od poklicne medicine. Ko so vzeli temu sredstvu za objavo analize nimb tajnosti, je začel g. Poljšak uporabljati drugo sredstvo: mazilo, sestoeje iz 70% loja itd. in primesti rastlinskih prahov (Conium maculatum, Ran. sceler. et. c.) Uspehi zdravljenja raznih dermatoz pa so »stali enako ugodni«.

Tu se nam odpira vpogled v misterij Poljšakovih uspehov. Niso bila toliko zdravila po svoji naravi — vsaj niso mogla biti — vzrok ozdravljenja. Temelj vseh uspehov je bila zavest g. Poljšaka, da bo ozdravil te sicer ozdravljive bolezni in da je prenesel to svojo zavest v svo silo svoje sugestije na bedne bolnike. Medicus curat, natura sanat. (Zdravnik pomaga, narava — to je: bolnikova duševna in telesna moč — ozdravi). Vzbuđil je g. Poljšak v bolnikih, ki so že izgubili vse upanje na ozdravljenje s svojim nastopom, s tajnostnostjo svojega sredstva, s poudarjanjem svojih uspehov pri sličnih boleznih tisto silno vero, o kateri je pisano, da prestavlja gore. — Seveda so tudi tu naravne meje, ki jih stavljajo rak, jetika in slične najtežje bolezni razpadanja. Na trhel temelj ne bo stavil nihče nove strehe. — Najlepše uspehe je dosegel pri senzitivnih in mediumističnih (to je ljudih, ki imajo silno fino, odnosno preobčutljivo živčevje), posebno pri ženskah.

Da pa prehajajo potom sugestivnega lečenja bolečine v nogi, kakor je bilo to v primeru gospe Krekove iz Ljubljane (dr. Pačej), je tako znana stvar, da se več ne izplača čuditi se pojavu. Da so uverjeni ravno neizprosno smrti zapisani primeri raka, jetike itd., da jim gre na bolje, celo nek zastop bolezni je pogosto opaziti in da verujejo še celo v poslednji minuti svojega življenja, da gotovo ozdravijo tako, da izraža njihova maska otroško začudenje, da so mogli vendar umreti, je za zdravnika, odnosno naj bi bila, vsakdanja stvar, ki jo vsak lajik lahko opazi.

Nekaj pa je novega za vso medicinsko znanost, namreč vpliv sugestije na težke kožne bolezni, kakor so to razni trdovratni ekcemi lupus, psoriasis itd., ki kljubujejo leta in leta, racionalnemu zdravljenju. Za lažje primere smo vedeli, da jih je možno sugestivno ugodno vplivati. Kot novo dejstvo piše W. med. Wochenschrift od 1. sept. t. l. celo o infekcijsnem herpesu, da ga je mogoče potom hipnoze sugestivno izzvati. Na dani pa je, da je mogoče potemtakem tudi ozdraviti take primere sugestivnim potcm. Zasluga g. Poljšaka ostane vsekakor, da je opozoril kritično dovetno javnost s svojimi poskusi, sicer menda nezavedno na to plat zdravljenja težkih kožnih bolezni. Pravim: menda nezavedno, ker je bil, kakor razvidno iz vsega, g. Poljšak in je še danes prepričan, da je uspeh njegovega zdravljenja v njegovem transcendentalnem potrjenem sredstvu, ne pa v načinu zdravljenja. Doslej so aplicirali zdravnik pri kožnih boleznih — kedo jim je imena — razna mazila z nekako skepso: »Če ne bo to pomagalo, poskusimo drugoc. S tem pa je vzel zdravnik bolniku zaupanje v zdravljenje in zato so bili uspehi klaverni.

Skoda bi bilo, če bi ostalo to srozanje za splošno skrito, zato se obračam na medrodajne kroge z nesebičnim priporočilom: Raziskujte dalje in sine ira et studio! Gre tu za povsem nov pojav, ki zahteva novo merilo in preostira je bila obsodba disciplinarnega sodišča nad zdravniki, ki so se iz zgolj znanstvenega interesa in iz jasne želje pomagati bolnikom, zavzeli za g. Poljšaka. Le temu pa je veda dolžna, je dolžna javnost priznanja in zahvale. Nič zato, študi je prišel do končnih uspehov iz napačnih premis. Pokažite mi nanogo življenja sestavljen iz samih točnih premis! Sa: tudi meni Schwarz ni hotel odkriti smodnika, a ga je vendarle in nima ta neločljiva okolnost nikakega vpliva na nedolžno v. z. nost odkritja.

Naj se zasuče zadeva g. Poljšaka kakor hoče, on mu vedno ostane. Zavest da je pomagal mnogim najbednejšim do srečnega »ončnega življenja« — in to nesebično! Mo goče je, da zavest v našem času za mnoge trivljajna, za veliko ljudi pa vsekakor ni.

Če sem bil kje trd, morda preveč odkrit, vem, da mi bo g. Poljšak rad oprostil, ker ga nisem imel namena nikdar osebno žaliti. Ravno tako si nikakor ne lastim nepridobljene pravice, dajati slovenskim zdravnikom nasvete in pobude. Zabeležil sem pričujoče podatke zgolj kot vesten opazovalec. Bilo mi je le na tem, da akušam pripomoči znanosti v dobrobit betežnikom vsaj za zrno novega spoznanja.

Janko Kač.

Damske plašče

najmodernejše od Din 300.— do 900.—; dekliske plašče od 2—14 let Din 120.— do Din 450.—; sportna krila, zimske bluze od Din 70.— naprej; otroške zimske obleke od Din 28.— naprej — nudi v veliki izbiri tvrdka

F. in I. GORICAR, LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 29.
Oglejte si razstavo v izložbi!

Izprehod po izredno zanimivi razstavi »Tisk«

Kaj vse vidimo v treh paviljonih na velesejmu — Vsi posetniki pravijo, da jih je razstava po vsegu, poučnosti in lepoti prese-netila.

V treh velikih velesejmskih paviljonih je nameščena kulturna razstava »Tisk«, ki po bogastvu in pestrosti ter poučnosti ogromnega razstavnega materiala prekaša celo slične razstave v zapadnih državah, kjer je tisk na višini.

V prvem oddelku paviljona »K« je historični oddelk. V tem oddelku je prikazan ves razvoj pisave od časov, ko so črke klesali v kamen in še prej pa do piscev najmodernejših umetniških pisave naše dobe. Razvoj pisave in tiska polasnjujejo tudi druge interesantne slike kakor slika rimske »pisarne«, knjig, kjer so sužnji raznoževali knjige s pisanjem po diktatu, ki ga je nadzoroval paznik z bičem, slika popisane palmovog lista, ki je pred 1000 leti služil namesto papirja, dalje slika prve Gutenbergove tiskarne in livarne itd. V tem oddelku so razstavljeni tudi drugi zanimivi dokumenti starih in tujih kultur. Bogato je zastopan v tem oddelku naš slovenski tisk preteklih let. Poleg knjig in drugega historičnega materiala so razstavljeni bakrorizi in lesorezi, ki jasno pričajo, da smo tudi Slovenci bogati na grafičnih umetninah.

V paviljonu »F« je razstavljeno mednarodno časopisje, kjer je zastopanih nad 60 držav. Bogato je prikazana čehoslovaška, katere tisk se je po vojni razmahnil in dosegel najnaprednejše države. Stena s čehoslovaškim tiskom je aranzirana tako, da simbolizira česko industrijo in razmah povojnega tiska obenem. Okoli tiska čehoslovaške države so razvrščene ostale slovan-ske države: Rusija, Bolgarija in Poljska.

Jugoslovensko časopisje je razstavljeno v posebnem oddelku paviljona »K«. Tu imamo razvrščeno srbohrvatsko časopisje, poseben del tvori slovensko časopisje, ki mu je pridruženo časopisje iz Primorja in Koroske, obroblieno s črtno. To naj poudarja žalost nad zaslužnjimi brati v Italiji in Avstriji. Posebno skupino v tem oddelku tvori tujerodno časopisje, ki ga je v Jugoslaviji mnogo. Tu se nahaja madžarsko časopisje, nemško časopisje, ki izhaja po večini v Vojskovni, dalje časopisje naših židov, kakor tudi čehoslovaško časopisje ter rusko časopisje, ki izhaja v naši državi. Skupina jugoslovanskega delavskega časopisja kaže, da je delavsko časopisje v Jugoslaviji zelo močno razvito. Jugoslovensko časopisje v Ameriki tvori skupino zase in je celotno zastopano. Sploh daje ta oddelk točen vpogled stanja časopisja v Jugoslaviji.

Na razstavi mednarodnega časopisja so zelo zanimive vzhodne dežele. Zlasti Japonska zanima slehernega obiskovalca. Japonsko časopisje je bogato zastopano in dokazuje, da je dosegel tisk v tej deželi veliki napredek. Preje je bil tisk japonske revije izvršen z enostavno domačo litografijo, popolnjen z rokopi. Tisk je bil od-tisnjen na dva lista, ki sta bila vložena v poseben ovitek katerega je olepšal japonski knjigovez z risanimi slikami v živih barvah. Taka je bila japonska knjiga nekda. Danes vidimo preobrat na vsej črti. Pred 20 leti je izhajalo na Japonskem par časopisov in tisk je bil za široko maso ljudstva pravi čudež. Danes pa izhaja na Japonskem sto in sto časopisov in revij, ki so razširjene med vsemi sloji. In te izdaje niso povprečni tiski, marveč prave umetni-ve več v barvah in na najfinjšem papirju, kakor se pri nas tiskajo slavnostne izdaje in redka dela Japonci dele svoj tisk na dva dela: Na preprosti tisk, t. j. tisk brez barvnih ilustracij in tiskan na navaden papir malega žepnega formata, in boljši tisk, t. j. tisk z bogatimi barvnimi ilustracijami na finem papirju večjega formata. V boljši izvedbi so tiskane skoro vse revije, zlasti pa revije za razne metnosti, kakršnih samo v Tokiju izhaja nad 30. nadalje revije za gledališče in kino, v katerih vidimo številne slike japonskih in evropskih filmskih in gledaliških igralcev. Japonci so za gledališče in kino zelo navdušeni, kar se jasno odraža v razstavljenih revijah.

Zanimivo je tudi časopisje ostalih ekso-tičnih dežel, zlasti Indije, ki ima mnogo časopisov v raznih jezikih in tudi v indijskem jeziku. Poleg tega časopisja nahajamo časopisje z raznih otokov kakor: Kanarskih, Filipinskih, Nove Zelandije itd. Tudi Perzija, Turčija in druge države so zastopane. Zanimivo je časopisje ameriških držav, ki je bogato ilustrirano in ima mnogo in-seratov na naslovni strani, kar poleg drugega dokazuje, da je v Ameriki časopisje važen gospodarski činitelj. Ogled tega paviljona pouči vsakega točno o kulturni višini posameznih dežel in narodov.

Preko vsega stropa v paviljonu »F« se vije v velikih črkah izrek »Tisk je velesila«. Velika zemlepisna karta Evrope kaže, kako je razpredena mreža kabljev, ki dokazuje, da si je časopisje osvojilo ves svet in da najdemo časopisje vsepovsod, kamorkoli je prodira človeška kultura.

V paviljonu »G« so razstavljeni grafični izdelki v zadnjem delu tega paviljona kra-ljuje čehoslovaški tisk, ki dokazuje, da je grafična industrija v tej bratski državi sil-no napredovala. Tu najde obiskovalec prave umetnine iz vseh grafičnih panog. Zlasti lepi so večbarvni svetlotiski, ki kažejo, da

je ta tehnika, ki je pri nas še popolnoma v povojih, ena najlepših grafičnih tehnik. Vzorni so tudi češki lesorezi, ki so tako izrazito češki in tako lepi, da jih enakih ne najdemo nikjer. Baš ti češki lesorezi dokazujejo, da je lesorez važna grafična tehnika, ki na naša čustva izredno učinkuje. S par potezami v lesu so podani bogati čustveni zakladi, ki jih občuti sleherni umetnost ljubeci obiskovalec.

Lepi in efektivni so češki reklamni lepaki, ki s svojo barvitostjo vplivajo sugestivno na vsakega gledalca. Med njimi najdemo lepak, ki je vabil na slavnostno predstavo »Smrt majke Jugovjčev« v Pragi. Sploh je čehoslovaški tisk bogato zastopan in vzorno urejen. Za čehoslovaškim oddelkom se vrste kolekcija grafičnih izdelkov z dunaj-ske grafične akademije, s holandske grafične sole, z grafične akademije v Leipzigu in zbirke grafičnih izdelkov iz Avstrije, iz Avstralije in Japonske. Kolekcije naštetih grafičnih akademij vsebujejo vse grafične tehnike in dokazujejo, na kaki umetniški višini stoje izdelki teh zavodov in koliko važnost polagajo drugje na učenje in izpo-polnjevanje grafičarjev.

Zbirka tiskovin iz Avstrije je presenet-ljiva. Izdelki so tako lepi, da jim je redko kateri evropski grafični izdelek kos. Zlasti litografija je najvzornjeja. Japonski lepaki so originalni in zanimivi. Tudi japonske knjige vzbujajo vsesplošno pozornost. V tem oddelku je tudi bogata zbirka lito-grafije na pločevino, ki lo izločuje ljubljanska tvrdka Saturnus. Ti izdelki presegajo po svoji kvaleteti vse enake in inozem-ske izdelke, s katerimi ta domača tvrdka uspešno konkurira. Njeni izdelki gredo da-leč v svet, zlasti v zahodne dežele, na Bal-kan in še dalje v Turčijo, Egipt itd. Tu je zastopan tudi tri in štiribarvni tisk s kli-šejem. Zanimivi so zlasti predvojni izdel-ki sedanje Delniške tiskarne. V velikih šti-ribarvnih slikah je na razstavi vsa nekda-nja avstrijska mornarica. V bakrotisku je zastopano incermstvo in naša domača pod-jetja.

Bakrotisk je pri nas nova panoga, ki se ugodno razvija. V tem oddelku sta razsta-vila svoj tisk Jugoslovenski Sokolski Savez in Orlovski Zveza. Obe zbirki sta skrbno zbrani in prirejani in kažejo, da imajo naše nacionalne organizacije bogat tisk. Ljubljanski velesojem je zastopan s kompletno zbirko tiskovin, ki jih je izdal tekom vseh let svojega obstoja. Tisk ljubljanskega velesoja dobro kaže, kolike važnosti je dober tisk za vsako gospodarsko ustanovo. Zbirka tiskovin za propagando za tujski promet je sicer lepa, vendar zelo skromna. Italija, Švica itd. izdajajo za propagando tajskega prometa letno številne milijone. Mi seveda tega ne moremo.

Poleg vsega naštetega in še obilo drugega razstavnega materiala so tu še na-zorni prikazi, kako nastajajo nekateri grafični izdelki. Posebno nazorno je predočeno, kako nastane časopis. K temu prikazu so dodane slike prvih modelov stavnih strojev, starih tiskarskih strojev, slike predhodnikov današnjih rotacij, na katerih je vlagalo deset vlagalcev hkrati, nadalje slika izumitelja stavnih strojev, slika naj-modernejših velike rotacije, ki tiska 96 stra-ni velikega formata naenkrat itd. Poseben oddelk tolmači, kako nastane bakrotisk, litografija in kako nastane navaden in več-barvni klisej.

V vseh štirih oddelkih razstave »Tisk« je polno neizčrpnega bogastva. Vsi obisko-valci soglasno poudarjajo, da jih je razsta-va po svoji obseznosti, poučnosti in lepoti presenetila. Razstava resnično vsakogar navduši. Na njej lahko vsakdo dobi vpogled v sedanje stanje tiska. In poznavanje tiska je neizbežna potreba za slehernega izobraženca. Tisk je dandanes najvažnejše gibalno. Tisk je zrcalo in most kultura in ljubljanska razstava »Tisk«, ki je prva in edina slična prireditve v Jugoslaviji in ka-kršne morda dolgo ne bomo imeli prilike videti, je prvovredna kulturna prireditve, ki naj je nihče ne zamudi posetiti.

DOBRRODELNO DRUŠTVO
GRAFIČNEGA DELAVSTVA
V LJUBLJANI
PRIREDI OB PROSLAVI

60

LETNICE ORGA
NIZACIJE GRAF.
DEL SLOVENIJE

ZABAVO

PETJE GODBA
ŠALJIVA POŠTA

PLES

V SOBOTO 13. X. V PRO
STORIN HOTELA UNION
ODELUJ: PEVSKO DRU
ŠTVO GRAFIKA IN MUZIKA
DRAVSKE DIV OBLASTI
ZACETEK OB 8. URI ZVE
CER VSTOPNINA 0.50

Nedelja 14. t. m. Nedelja 14. t. m.

KAJ JE MODERNO!

Vam pove prekrasna razstava naj-noveših jesenskih in zimskih mod-nih novosti za dame in gospode

P. MAGDIČ, Ljubljana

Našo nedeljsko razstavo in cene v izložbah naj si ogleda, vsakdo!

Dnevne vesti.

— Vse cenjene naročnike, ki še niso obnovili naročnine, vljudo naprošamo, da to čim prej store, ker sicer se bo brez izjeme vsem zamudnikom pošiljanje lista ustavilo. Uprava »Slov. Naroda«.

— Naša emigracija v juliju. Po statistiki izseljeniškega komisariata v Zagrebu se je izselilo v juliju iz naše države v prekomorske države 1816 izseljencev t. j. 511 več, nego v juliju lanskega leta. Od 1. januarja do konca julija se je izselilo 12.466 izseljencev, dočim je bilo lani v istem času število izseljencev za 465 manjše. V juliju se jih je izselilo iz Hrvatske in Slavonije 854, iz Slovenije 297, iz Vojvodine 263, iz Dalmacije 215, iz Srbije 89, iz Bosne in Hercegovine 85, iz Črne gore 13. Od teh je bilo 66% poljedelcev. Največ jih je šlo v Kanado in sicer 885. V Zedinjene države jih je šlo 465, v Argentino 283, v Urugvaj 86. Vrnilo se jih je v juliju 641, od 1. januarja do konca julija pa 2984.

— Pravilnik o medicinskih klinikah. Prosvetni minister je podpisal v četrtek nov pravilnik o vzdrževanju klinik medicinskih fakultet v Beogradu, Zagrebu in v Ljubljani.

— V naše državljanstvo je sprejet posestnik iz Spodnje Slivnice Franc Gabrijelečič.

— Prepovedan proglaš. Notranje ministarstvo je prepovedalo uvažati in širiti v naši državi proglaš iz Južne Amerike pod naslovom »Krvavi srbijanski vladni v Beogradu — protest Hrvatov, prečasnih Srbov in Slovencev v Južni Ameriki proti srbijanskemu, barbarskemu, razbojniškemu in krvavemu hajduškomu razbojništvu itd.«

— Zanimiva knjiga o delavskem zavarovanju. Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu je izdal 650 strani obsegajočo knjigo »Srednjišnji ured za osiguranje radnika v Zagrebu 1922. do 1926.« Knjiga prikazuje organizacijo in poslovanje delavskega zavarovanja Osrednjega urada in njegovih podružnic v času od 1. julija 1922. ko je stopil v veljavo zakon o zavarovanju delavcev, do konca leta 1926. Poleg zanimivih razprav o socialnih problemih in delavskem zavarovanju prinaša knjiga 166 slik, mnogo diagramov, zemljevidov itd. Knjiga stane 100 Din.

— Železniški upokojencem in vdovam. Železniški upokojenci in vdove z rdečimi legitimacijami se opozarjajo, da se bodo za leto 1929 prolongirale železniške legitimacije za režijsko vožnjo po naslednjem redu, in sicer v mesecu oktobru: dne 22. na Jesenicah, 25. v Novem mestu, 29. na Zidanem mostu in 30. v Celju; v mesecu novembru: dne 5. v Ptuj, 6.—10. v Mariboru in 12.—17. v Ljubljani; od 19. do 21. novembra proge Ljubljana—Postojna, Ljubljana—Vrhnika, Ljubljana—Skočja Loka, Ljubljana—Kamnik in Ljubljana—Kresnice. Te postaje pošlje zbrane legitimacije na direkijo v Ljubljano. Legitimacije se morajo predložiti 4 dni pred dnem prolongacije. Vsakdo mora priložiti odrezek o prejemanju pokojnine. Skrbite, da pravočasno vsakdo svoji najbližji postaji predloži legitimacijo in odrezek, da potem postaja lahko pravočasno odpošlje skupno vse legitimacije na pristojno mesto. Provizionisti, miloščinariji in nezgodni rentniki naj si v svojo korist preskrbe nove slike, da ne ostanejo do izstavitve novih legitimacij brez njih. Čas, do kdaj morajo predložiti svoje listne legitimacije, se bo objavil pravočasno. Društvo železniških upokojencev.

— Sejmi v Kamniku. Iz Kamnika nam poročajo, da bodo počenši z 18. decembra to je z drugim torkom meseca decembra vsak mesec drugi tork t. j. sejmi, ker je občina dobila dovoljenje za šest novih živinskih sejmov, ki se morajo kot rečeno vsi vsaki drugi tork v mesecu. Dosedanja sejmi dne 20. I., 2. III., 9. VI., 24. VIII., 15. X. in 4. XII. odpadejo. Letos se bo na dan 4. decembra še vrši sejem. Ako pa se sejmi dan na praznik, se vrši dotični sejem prihodnji delavnik.

— Kopalniška sezona na Rabu. Na Rabu so bili od 1. januarja do 30. septembra 8504 gostje. Od teh je bilo 2034 naših državljanov, 2784 Avstrijcev, 2316 Nemcev, 880 Čehoslovakov, 246 Madžarov, 125 Poljakov, 56 Rumunov, 25 Angležev, 17 Švicarjev, 9 Italijanov, 3 Holanđi, 2 Belgijci in 2 Francozci. V primeri z lanskim letom je poset Raba narasel za 800 ali za 10 %.

— Luskuzna namizna sol. Uprava monopolov je odredila, da bodo v bodoče v državi solarni Kreko proizvajali luskuzno namizno sol. Ta sol bo v kartonskih škatlicah, ovita s pergamentom. Prodajala se bo v škatlicah po 1 kg in bo nekoliko dražja od navadne.

— Vreme. Dobili smo pravo jesensko vreme, ki bo sodeč po stanju barometra trajalo delj časa. Ponoči je močno grmelo in od jugozapada so se podili črni oblaki, ki so se pa od časa do časa razpršili tako, da je bilo nebo čez noč opetovano jasno. Proti jutru se je popolnoma pooblačilo in začelo je liti. Včeraj je bilo lepo samo v Skopliju, povsod drugod pa več ali manj oblačno. V Skopliju je bilo 22, v Splitu 21, v Mariboru in Zagrebu 17, v Beogradu 16,6. V Ljubljani 14 stopinj. Danes jutraj je kazal barometer v Ljubljani 757 mm, temperatura je znašala 10 stopinj.

— Dete padlo na vroč štedilnik. V ljubljansko bolnico so včeraj popoldne pripeljali 5mesecnega sinčka kretničarja Končarja iz Hrastnika. Dete je doma radi ne previdnosti domačih padlo na vroč štedilnik in se precej opeklo. Otrokovostanje je zelo resno.

— Nesreča pri delu. Ljivar Ivan Prezeli, delavec v livarni zvono v St. Vidu, se je snóci precej nevarno opeklo. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v ljubljansko bolnico.

— Legitimacije za polovično vožnjo na sejem v Zagrebu se dobe pri »Putniku« v Ljubljani. Dunajska c. 1.

— Da si osvežite kri pite skozi nekaj dni, dnevno jutraj čašo naravnega »Franz-Josef« grenčice. Po mnogih zdravniških priporočila grenčica »Franz-Josef« uredi prebavo, okrepi želodec in zboljša kri, pomiri živce in osveži glavo. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

M. U. Dr. Franta Mís

ordinira od 17. oktobra dalje

na Poljanski cesti št. 17 (Josefinum)

(vhod tudi z Zrinjskega c. št. 2)

od 2. do 1/2 4. ure.

Iz Ljubljane

— Iz Stavbna nadzorstva, zganite se: V Ljubljani se letos mnogo izda. K sreči imamo stroge gradbene predpise in pogoje. Skušnja pa kaže, da držé ti predpisi in pogoji le dotle, dokler se delajo načrti, se stavlja proračun ter vodijo pogajanja s stavbniki za cene. Ko je pogodba sklenjena, se pa — ako je lastnik nove stavbe lažji ali pa po svojem poklicu prezaposlen — od zato poklicanih za točno in predpisano izdelavo nihče več ne briga. Predvsem se veliko greši pri betonskih in železobetonskih delih. Zmes prodca in cementa se dostikrat mešajo podobno kakor v Pragi. Stavbenik prihrani s tem na škodo solidnosti stavbe 40—50% predpisane količine cementa. V slučaju, da se ga pri tem delu zasači, se izgovarja, da bo delo ravno tako dobro in da se stavba ne bo — podrla. Strogi predpisi za sestavo gradbenega materiala so torej le za to tu, da vplivajo na cene stavb. Delo je popolnoma prepričeno vestnosti stavbnikov brez nadzorstva onih, ki so odgovorni za varnost stavb. Prosimo merodajne činitelje, da posvete več pažnje tudi gradnjam privatnih hiš. S strogo kontrolo bi mnogo koristili lastnikom novih hiš, ker so po večini iz onih slojev, ki pomagajo reševati stanovanjsko krizo ter grade svoj dom drago in na up. Preprečila bi se s tem tudi malomarnost stavbnikov. Nemogoč bi bil v bodoče primer, ki je v Ljubljani splošno znan (seveda tudi mest. magistratu) da namreč stoji nova hiša na betonskih temeljih, katere se lahko zdrobi s prosto roko. Komisijončno se je ugotovilo pri tej zgradbi, da je zgrajen temelj z zmesjo povsem prstnatega gramozja s cementom v izmeri 1 : 25 in celo 1 : 30. Ako imamo stavbna nadzorstva za izdelavo načrtov, naj bi jih imeli tudi za izvrševanje stavb.

— Iz Opozarjamo na nedeljsko razstavo ugledne ljubljanske tvrdke P. Magdič. Prekrasna razstava nudi neizčrpen repertoar modnih novosti za dame in gospode. Najapartnejši in najmodernejši blagovni vzorci za jesenske in zimске toalete, za nastopajočo ples. sezono, kakor crep georget, crep de chine, crep satin, valour šifon, baržun, jacquart, taft mauseline, til, brokat, nakit za obleke, čipke, zaponke, cvetke in bliseri itd., bodo razstavljeni ter bodo nudili zares prijetno ter pestro sliko, ki bo zadovoljila tudi najbolj razvajene dame. Razstava je pravcata revija modnih novosti za jesen in zimo in zato vsakogar opozarjamo, da si jo sigurno ogleda.

Danes »Sobotni plesni tečaj« — šole Jenko ob 8. zvečer v »balkonski« dvorani Kazine.

— Iz Nova moderna brizgalna v Ljubljani. »Prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Ljubljani« je naročilo najmodernejšo motorno brizgalno, ki bo stala ca. Din 240.000. Upoštevalo je važnost gasilnega orodja je ljubljanski občinski svet naklonil društvu v to svrhu primerno podporo. Društvo samo, ki razen vsakoletne malenkostne podpore iz gasilnega sklada, nima nobenih dohodkov, ne razpolaga z nobenimi denarnimi sredstvi. Da krije stroške za motorno brizgalno, bo vsled tega prisiljeno uvesti nabiralno akcijo. Občinstvo naprošamo že danes, da to akcijo podpre, kajti nujno potrebno je, da tudi Ljubljana dobi moderno gasilno orodje. Nabiralno akcijo prične društvo v nedeljo dne 14. tm. in sicer s tem, da priredi popoldne ob 16. uri v vseh prostorih hotela Lloyd na Sv. Petra cesti vinsko trgatve. Ljubljansko občinstvo vabimo, da poseti to prireditel in na ta način podpre delo za nesebično in vzvišeno gasilsko idejo.

— Iz Sokol I. na Taboru naznanja, da prične v torek, dne 16. tm. z rednimi vajami za moški pevski zbor ter vabi vse članke — pevce na sodelovanje. Vaje se bodo vršile vsak torek in petek ob 8.—10. ure.

— Iz Mesnega središča T.M. Danes dne 13. t. m. se bo pričel zopet redni kurz iz alkoholnega vprašanja in Akad. kolegiju, pod vodstvom br. Cerkvenika ob 18. uri. Dolžnost vsakega zavednega abstinenta (tke) je, ta kurz posečati. Po kurzu seja širšega odbora. — Tajnik.

Društvo za zgradbo DRUŠTVENIH DOMOV priredi jutri ob 15. uri na Kongresnem trgu veliko tombolo s krasnimi dobroti

— Iz Zborovanje železničarjev. Oblastni odbor Udruženja jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev Ljubljana je sklical za nedeljo dne 14. tm. ob pol 9. uri dopoldne v zborovalnici mestnega magistrata delegatsko zborovanje s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo o stanju železničarjev in UJNZB; 2. Raznoterosti. Vabimo tovariše, da se tega delegatskega zborovanja udeležijo. — Oblastni odbor UJNZB.

— Iz Sadna razstava na velesjemu. Letošnja sadna razstava odnosno sadni sejem se ni mogel zaključiti ta teden, ker je vpraševanje po sadju izredno veliko. Že prve dni takoj po otvoritvi je bilo sadje razprodano. Razstavljalci: Lenarčič iz Vrhnike, Leskovec iz Smrečja, Kmetičski po družnica v St. Joštu itd. so sadje takoj razprodali, zlasti kar je bilo lepega je takoj pošlo. Prispela je nova pošiljka prav lepega sadja od sadlarske podružnice iz Smartna ob Paki. Kdor reflektira na lepe kanadke, na zlate parme, lepe belefeure, langberške renete, ananas renete, Baumannove renete itd., dalje na trpežne mašancgarije, bobovce, londonske pepinge in druge, naj pride v nedeljo na razstavo. Cene so približno iste kakor dosedaj.

— Iz Ogenj uničuje narodno premoženje. Da se zajezi pot temu zahrbtnemu sovražniku, je treba predvsem skrbeti, da bodo naša gasilna društva opremljena z dovolj modernim gasilnim orodjem. Podprimo vsled tega akcijo »Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega društva« za nabavo nove motorne brizgalne in udeležimo se vinske trgatve, ki jo priredi društvo v nedeljo dne 14. tm. popoldan v vseh prostorih hotela Lloyd. Pomagajmo tem neplačanim samaritancem do uresničenja lepega cilja.

— Iz Plesna perlekcija — večja se vrši jutri v nedeljo ob 8. zvečer v »balkonski« dvorani Kazine pod nadzorstvom strokovnjaka G. Jenka. Vabljeni vsi plesalci in plesalke ljubljanskih plesnih šol.

— Iz Plesni večeri krožka Tabor bodo vsako nedeljo ob 20. v veliki dvorani Sokolskega doma na Taboru. Vabljeni vsi, ki se želijo temeljito in točno naučiti letošnjih družabnih plesov. Za začelnike-ce poseben pouk v valčku itd., od pol 20. ure naprej, nato pouk in nadaljevanje najmodernejših plesov za vse posetnike. Plesne večere vodi plesni mojster g. J. Košiček.

— Iz Dobrodelno društvo grafičnega delavstva priredi danes zvečer v »Unionu« veselico z godbo, petjem in plesom, da praznuje z njo šestdesetletni obstoj organizacije tiskarjev, kamenotiskarjev, litografov in sorodnih strok v Ljubljani. Obisk veselice tudi mi vsem prijateljem grafičnega delavstva toplo priporočamo.

— Iz Pevsko društvo ljubljanski Zvon. Jutri, v nedeljo dopoldne ob pol 11. radi slabega vremena moški zbor, v ponedeljek zvečer obvezna vaja vsega zbora. — Tajnik.

— Promenadni koncert na razstavi »Tisk«. Občinstvo opozarjamo, da bo jutri od 11. do pol 13. na razstavi »Tisk« v slučaju ugodnega vremena promenadni koncert godbe dravske divizije.

— Fridrik II. Veliki. Opozarjamo cenj občinstvo na filmski spored ZKD, ki ima na programu izredno zanimiv in poučen nemški Ufa-film »Fridericus Rex«. V drugem delu nam popisuje ta film nastop in prevzem vladarskih poslov po mladem prestolonasledniku, ki se je naenkrat iz sanjavega zgolj umetnost ljubčevega princa prelevil v enega največjih nemških vladarjev. On je bil prvi svobodnomiseln kralj, saj je znan njegov izrek, da se v njegovi državi lahko vsakdo zveliča po svoji lastni fazoni. Jutrišnja predstava se prične ob 11 uri dopoldne v prostorih kina Matice. Predstava v kinu Ideja tokrat odpade.

— Iz »Teheran«. Te dni je bil na Sv. Petra cesti odprt popolnoma nov salon, ki bi nedvomno zanimal ljubljansko občinstvo. Otvorila ga je tvrdka »Teheran« pod imenom »Orientalni salon«, v katerem nudi najzibanejšo zalogo ročnih del, rezbarskih

izdelkov in orijentalnih antikvit. Pestra je tudi njena zaloga perzijskih preprog. V zalogi ima bosanske, zeničke, srbske, macedonske in angorske vzorce. Tvrda sprejema perzijske in druge preproge v popravilo, sprejema pa tudi razna druga naročila.

— Iz »Nedeljske popoldanske družabne plesne vaje G. Jenka« se otvorijo jutri od 3.—7. pop. v »veliki« dvorani Kazine. G. Jenko ponovi celotno revijo letošnjih najmodernejših plesov, nato pouk za vse posetnike v najnovšem Foxtroju in Tangu. Za začelnike v valčku in drugih plesih se vrši poseben pouk točno od 3.—4. Vabljeni vsi ljubitelji plesa. Studenti-nje znižano članarino.

— Krasna izbira bluz, otroških oblek po nizki ceni. Kristolič - Bučar Stari trg 9.

— Iz Knjižnica in čitalnica Delavske zbornice v Ljubljani poslujejo od ponedeljka 15. t. m. dalje v lastni palači na Miklošičevi cesti, v pritličju, desni vohod. Odprti sta vsak delavnik od 10.—12. ure dopoldne in od pol 6.—9. ure zvečer, ob nedeljah in praznikih pa od 9.—12. ure dopoldne. V knjižnico se lahko vpiše vsakdo, ki se zadostno legitimir. Čitalnico bodo stalno krasile slike mlajših umetnikov, organiziranih v »Umetniški Matici«. Slike se bodo vedno menjale tako, da bodo lahko obiskovalci knjižnice in čitalnice stalno sledili razvoju naše umetnosti. Knjižnica je preurejena po najmodernejšem sistemu. Tako si je Delavska zbornica ustanovila najmodernejšo čitalnico in knjižnico v Ljubljani.

— Iz Pretep na celovski cesti. Pišejo nam: V nedeljo 7. tm. se je neka družba vračala iz mesta v Šiško. Na Celovski cesti na koncu velesajma pri delikatesni baraki »Vrhnika« se je stopla, kričala in podila preko ceste. Odlikoval se je neki moški, ki je imel menda v rokah sabljo z nožnico in mahal z njo sem in tja. Razgrajanje je kmalu privabilo več gledalcev iz bližnjih hiš. Ko je vesela družba korakala proti Šiški, je nekdo klical stražnika, ki ga pa ni bilo nikjer. Občinstvo najbolj zanima, kdo so bili razgrajalci, ki so se tako pozno v noči pretepali po cesti.

— Iz Pes se je izgubil 8 mesecev star Doberman, rujava barve z znakom Lukovica 5, ki služi na ime »Drug«. Pošteni najditelj naj ga odda proti nagradi v Kersnkovi ulici št. 7.

Sokol

Po letošnjih javnih nastopih

Minila je poletna doba in z njo sezona sokolskih javnih nastopov. Že takoj po obnih zbiorih so naša društva pričela z intenzivnim sokolskim delom v telovadnicah za svoje javne telovadbe in proslave. Predvsem moramo omeniti tri znamenite prireditve v našem Sokolstvu: olimpijado v Amsterdamu, VI. pokrajinski zlet v Skopliju in pohod na Kosovo polje ter lahkoletelske tekme JSS. O vseh teh prireditvah je naše časopisje obširno poročalo in so nedvomno dosegle gotovo velik moralen uspeh. Pri teh prireditvah je bila častno zastopana naša ljubljanska sokolska župa, ena največjih JSS-a, ki šteje 36 edinic s 7500 sokolskimi pripadniki. Zaradi neugodnih zvez župa letos ni priredila župnega zleta, ampak so se vršili delni župni, oziroma okrožni zleti v Kočevju, pri Sokolu II., Cerkljici, Šiški, Ribnici, Ježici, Dol. Logatcu, Domžalah in Radomljah, ki so v moralnem oprijem prav lepo uspeli. Kar se tiče nastopajočih oddelkov naslednje:

Moška deca je nastopila pri vseh društvenih deloma z župnimi, deloma z lastnimi društvenimi prostimi vajami, igrami itd. Proste vaje so bile večinoma srednje dobro izvedene — sicer ne merimo otroške telovadbe tako kritično, kot onih naraščaj ali članstva — želeli bi pa drugo leto od dece malo več izvežbanosti, tako glede izvajanja, krija, kakor tudi skladnosti. In še nekaj bi priporočali vodnikom dece: k nastopom pustite samo ono deco, ki je dovolj stara in vaje tudi popolnoma obvlada. Deca pod 6 leti sicer lahko telovadi, za javni nastop pa ni, ker samo kvart celoten vti in nastop. Kar velja za moško deco, velja v polni meri tudi za žensko, ki pa je vendar nastopala bolj pažljivo in tudi številno večja od moške dece.

Posebno pohvalo pri letošnjih javnih nastopih pa zasluži moški naraščaj, ki je po številu nastopal najštevilneje. Proste vaje za I. jugoslovenski vesokolski zlet v Ljubljani 1. 1922. je pri vseh nastopih izvedel strumno, skladno in skoro brezhibno. Pri rodni telovadbi pa je hotel pokazati preveč »vrhunskih« vaj, zlasti velja to za drog in bradljo, kjer je naraščaj poskušal vaje, ki so zanj neprimerne in pretežke, posebno na drugo smo videli večkrat poskušanje veletočev itd. To treba v bodoče popraviti, naraščaj naj izvaja na orodju sebi primerne vaje, ki bodo gotovo dosegle večji uspeh, kot pa ponesrečeni veletoči in stoji na bradlji. Kakor moški naraščaj, je tudi ženski naraščaj častno rešil svojo nalogo. Proste vaje s kiji, sestave sestre Jugove na znano Fopšilovo godbo, so naraščajnice izvedle povsod zelo precizno in gračljivo, ter napravile na občinstvo najboljši vtis.

Posebnost pri letošnjih javnih nastopih so bile proste vaje članice za pokrajinski zlet v Skopliju, sestava načelnice JSS sestre Jugove na godbo br. V. Švajgarija. Precej dolge vaje poživiljo naša naraščajna kola in lahko trdimo, da so bile te vaje povsod izvajane lepo, dobro in skladno. Številno članice niso dosegale članov niti pri delnih župnih, niti pri okrožnih zletih. Pri rodni telovadbi so nastopale povečini članice ljubljanskih sokolskih društev z lepimi, in ženski telovadbi primernimi vajami.

Člani so imeli tudi letos zelo efektne proste vaje, določene za VI. pokrajinski sokolski zlet v Skopliju. Sestavljali jih je br. Stane Vidmar in tudi sam oskrbel godbo. Vaje so bile večinoma dobro izvedene ter je bilo tudi številno nastopajočih telovadcev zadovojno — najmanj 30, največ 73. Poleg obveznih prostih vaj so mnoga društva nastopala tudi s posebnimi točkami, zlasti sta se udomačili znani br. Murnikov sestavi »Nareprej« in »Marseljeza« ter razne češke sestave.

Končno še nekaj o sokolskih povorkah. Ugoviti moramo, da udeležba pesa in dobili smo skoro vtis, da se članstvo, zlasti mlajše, sramuje javno obleči sokolski kroj.

tem pogledu mora župa drugo leto ukreniti potrebne korake. In sokolske preproge imajo zaklenjene v omarah, namesto da bi z njimi pohitela na zlete in tako povečala pestrost sokolske povorke. Vsi ti nedostatki morajo drugo leto izginiti in prepričani smo, da bo naš drugoletni župni zlet in po številu članstva v kroju in po številu telovadcev v povsotem vsemu jugoslovenskemu Sokolstvu.

— Češkoslovaški narodni in državni praznik ter naše Sokolstvo. Jugoslovenski Sokolski Savez je razposlal starešinstvom vseh žup o tem predmetu okrožnico naslednje vsebine: 28. oktobra praznuje bratski češkoslovaški narod dan osvobodjenja lastne države. Ta dan pomeni tudi za nas dan osvobodjenja. Zato je naša dolžnost, da posvetimo v teh dneh nekoliko ur zgodovini osvobodjenja češkoslovaškega in našega naroda, kar naj nam da novih moči pri nadaljnjem delu. Pozivljamo vas, da opozorite vsa svoja bratska društva, da naj prirede primerna predavanja o češkoslovaškem narodu in njegovih borbah za svobodo. Vsaka župa naj pošlje ČOS kratko, pismeno čestitko do 27. oktobra, a v onih krajih, kjer se bo vršila svečana proslava tega dne, naj naše Sokolstvo aktivno sodeluje. Istočasno vas pozivljamo, da opozorite vsa svoja društva na proslavo 1. decembra 1928. Ta dan mora ravno v sedanjih prilikah naše Sokolstvo kar najdotojneje praznovati. To je proslava 10letnice našega ujedinjenja in je Sokolstvo prvo pozvano, da da najkrepkejšega izraza tej praznovi, ki ji moramo dati Sokoli občni narodni in vsedravnji značaj. — Prosvetni odbor JSS bo izdal pravočasno navodila, toda potrebno je, da se društva že zdaj pripravljajo na to.

— V sokolski župi Užice se je ustanovilo novo sokolsko društvo v Bijelem polju.

— Ustanovitev Sokola na Vestfalskem. Nedavno se je mudil v Ljubljani ugleden Slovec, ki živi na Vestfalskem v Nemčiji. Ob tej priliki je posetil tudi starešinstvo JSS, in je poročal podrobno o življenju naših ljudi na Vestfalskem. Med drugim je sporočil, da se snuje tam prvo jugoslov. sokolsko društvo, ki mu bodo sledila še druga. Sokolska društva bodo najsigurnejši porok, da se tamkajšnji Slovenci ne odujijo svojemu narodu; ona bodo tudi jako važen telesno-vzgojni in kulturni činitelj. JSS jim bo nudil vso svojo pomoč.

— Poljsko Sokolstvo v Nemčiji. Po preračunu niso Nemci na svojem ozemlju dovolili Poljakom sokolskih društev; zdaj pa jim dovoljujejo, da oživijo svoja sokolska društva in tudi ne nasprotujejo ustanovitvi novih sok. društev.

— Prednjaški tečaj v Zemunu. Po jako uspelem letovanju v Aleksandrovcu (na Krku) je priredilo sokolsko društvo v Zemunu pretekli mesec prednjaški tečaj za izobrazbo prednjakov in prednjačice. Društvo se ni omejilo za izobrazbo prednjakov samo, v vrstah svojega članstva, marveč je odprlo vrata tudi okoliškim društvom in to posebno najmlajšim društvom Batajnica in Beograd II. Odziv na prednjaški tečaj je bil jako lep, tako da je bilo 26 bratov in sester in sicer iz Beograda, Pazove, Batajnice in Zemuna. Uspeh prednjaškega tečaja je bil popoln.

Iz Celja

— Iz Ljudsko vseučilišče je otvorilo 8. t. m. svoja redea predavanja v letošnji sezoni. Uvodoma se je gosp. vlad. sv. Lilek spomnil desetletnice prebitja solunske fronte. Padlim borcem se je zaklajala trikratna slava. Nato je imel predavanje gosp. dr. Winterhalter z Maribora »O esperantu«. Govoril je o velevažnem pomenu tega pomožnega jezika, o njegovem razvoju, o esperantskem gibanju itd. Predavanje je bilo zelo zanimivo. — Drugo predavanje bo 15. t. m. ob 20. uri. Predavala bo gđ. Lelija Fermeve, slusateljica Sorbonne o temi »Metodologija za žive jezike«. Predavanje bo v francoskem jeziku.

— Iz Himen. Poročil se je dne 10. t. m. v Ljubljani gosp. Josip Kušer, veleposelnik v Vitanju z gđ. Mico Marincevo, uradnico Zdravstvene doma v Celju. Bilo srečno!

— Ustrelila se je v Vitanju 19letna lečena žena Helena Pristovšek. Zadnja čas je služila pri gostilničarju Horvatu v Zalcu.

— Nočno lekarniško službo opravlja ta teden lekarna »Pri Mariji pomagaj« na Glavnem trgu.

— Poroči se v nedeljo 14. t. m. v Šoštanj gosp. Fr. Natek, trgovec iz Celja, z gđ. Danico Senica, hčerko ugledne trgovske obitelji Seniceve v Šoštanju. Bilo srečno!

— Starejše sestre Sokolice v Celju bodo telovadile vsak ponedeljek in četrtek od tričetrt na pet do tričetrt na šest. Vse dame, ki se zanimajo za telovadbo, se prosijo, da pridejo že prvi telovadni uri. Ne odlašajte in pridite točno!

— Svojo tovarišico okradla. Katarina Lamutova, baje iz Celja, se je v četrtek 11. t. m. sestala na mariborskem kolodvoru z Alojzijo Polanc, s katero sta stanovili svoj čas v skupnem stanovanju. Obe sta imeli isto pot v Celje, kjer ima Lamutova baje brata, ki je zaposlen v tovarni Westem. V Strah, kjer je imela opravke, je Polančeva izstopila. Tudi Lamutova je izstopila in rekla, da bi rada kaj jedla, da pa nima denarja. Polančeva jo je povabila v bližnjo gostilno in ji naročila jedila in pijače. Polančeva se je za kratek čas odstranila iz gostilne in pustila na mizi zeleno čepico in ročno torbico, v kateri je imela razne listine in 214 Din. Lamutova je v odsotnosti Polančeve pograbila torbico in čepico in neznano kam izginila. Polančeva se je peljala s prihodnjim vlakom v Celje, kjer je celo tatvino prijavila. Lamutova je policiji znana in jo ta pridno zasleduje.

— Sumpulja četvorica. Pred kakimi 4 dnevi je berahil na Ljubljanski cesti v družbi 3 moških neki nemško govoreči 27 do 28 let str možakar, ki je bil oblečen v ponošeno temnorjavo obleko, s svetlosivo sportno čepico in pisano arajo, usnjatim pasom in suknjenimi čevlji. Postave je srednje velike, bledga podolgastrga obraza, po govorici soditi mora biti doma iz Grada. Polikal se je okrog stanovanja kolarskega mojstra Jakoba Stajnka, kateremu je pozneje zmanjkalo z dvorišča par rizištih blaj. Vsa četvorica se je jako sumljivo vedla.

--- Moda ---

Vaše zrcalo pravi: „Lepa si potom Elide!”

Toda dve kremi morata biti: Elida Coldcream za čiščenje in hranjenje kože ponoči. — Elida Creme de chaque heure, ki jo tisoče dam čisla kot najboljšo kremo sveta. Ta se takoj vsrka v kožo ter ima presenetljivo zdravilno učinek. — Koži daje mnogo občudovano, zaželeno alabastru enako barvo.

ELIDA KREME

Nemčija, Anglija, Amerika in Italija so že opetovano skušale iztrgati Parizu iz rok prvenstvo v modi. Toda vse prizadevanje je bilo zaman, kajti Pariz je in bo še dolgo svetovno središče mode. Tu je nastal svetovni okus in specifična atmosfera, brez katere izgubi človek sigurnost in orientacijo glede mode. To velja zlasti za Američanke. Pariška moda ni samo delo Pariza, marveč delo vseh evropskih narodov. Njihovih običajev in navad, ki so se v svetovnem modnem središču spojele in medsebojno opile.

Za zimsko sezono

V zimski sezoni bo polagala moda največjo važnost na plašč, kajti zimskih kostumov skoro ne bo, vsaj za one dame ne, ki nimajo najmanj pet promenadnih oblek. Plašči so letos zelo razkošni in zadaj razširjeni, če niso namenjeni zgolj praktičnim svrham ali sportu. Izrazito popoldanski plašči so lahko zadaj nekoliko daljši. Na takih plaščih vidimo velike kožuhovalne manšete, ki segajo včas do komolcev. Popoldanski plašči so večinoma žametasti ali iz imprime žameta, iz katerega so narejeni tudi prekrasni popoldanski ansamblji. Zelo pogosto se kombinira tudi žametast plašč in obleka iz motnega lamé ali satena. Ansamblji so za čeli izpodrivati plašče in obleke.

Za damske obleke propagira moda letos vseh vrst imprime blago, ki se je nosilo že poleti, še bolj pa bo moderno pozimi. Za popoldanske obleke je moderen imprime žamet, za večerne pa imprime svilni voali in muselini. Velike večerne obleke imajo vlečke, manjše so pa podaljšane zadaj ali pa ob straneh skoro do tal. Za večerne prireditve priporoča moda čim več satena, lamé in čipk. Pri večernih oblikah prevladuje črna, bela, roza in vseh nijans beige barva. Tupatam se vidi

tudi zelena, toda samo redko, zlasti po dnevi. Za obleke, ki jih nosimo čez dan, je najmodnejša modra in temnomodra barva. Za praktične obleke ostane priljubljeno blago tweed in jersey. Skoro na vseh modelih vidimo tendenco okrasov, razširjenja in gub, torej ravno nasprotno, kakor je bilo v zadnjih letih.

Temeljna ideja zimske mode je harmonija, toda ne harmonija ene ali dveh barv, marveč spojitev večih barv v celoto. Zdad niso več moderni enobarvni ansamblji, ki so lansko zimo v tolikem številu strašili. Zelen plašč, zelen buk, zeleni čevlji itd. so zdaj nemogoči. Moda postaja vedno bolj ženska. Zdad smo že daleč od ravne linije moških oblek in kratko ostrženih glav. S tem se moda razvija tudi v smeri osebnega okusa in originalnosti.

**RAZSTAVA
TISK**

**LIUBLJANSKI
VELESEJEM
7.-21.
OKTOBRA**

Če bi ostala damska moda toliko let tako konservativna, kakor je že dolga leta moška, bi se dame odločno uprle. Gospodje so pa zelo veseli, da jim modne novotarije ne delajo preglavic in da imajo na razpolago obleke, ki so elegantne, obenem pa praktične in udobne. Pri moški modi niso važne podrobnosti, kakor so pri damski, marveč celotna slika, odnosno silhueta. Dober krojač mora znati združiti eleganco z udobnostjo. To modno načelo mora priti do veljave pri vseh moških oblekah.

Elegantne moške obleke ne smejo biti vatirane. Samo tam, kjer je pustila narava moškega na cedilu, sme krojač odstraniti naravni nedostatek z vato. Nikoli pa ne sme biti obleka tako položena z vato ali žimo, da bi na ramah ali v pasu štrlela od telesa. Obleka je grda, če se ji že od daleč pozna, da je krojač preveč mislil na efekt. Elegantna obleka ne sme imeti nobenih, niti najmanjših gub. Če nastanejo gube radi slabega kroja ali površne izdelave, jih je treba seveda odstraniti. — Drugačna je pa stvar z naravnimi gubami, ki nastanejo pri gibanju telesa in ki so znak, da je obleka v najširšem pomenu besede udobna. Suknjič mora imeti na hrbtu šiv, kajti drugače se ne more lepo prilegati. Razrez zadaj na sunjicu je stvar okusa. V tem primeru moda ne pozna nobenih prepisov. Gumbi so na modernih suknjičih prišli nekoliko bolj narazen, kakor doslej.

Moški modi se obeta novost, ki pa s krojem nima ničesar skupnega. Gre namreč za izenačenje barv, tako da bi bila obleka in suknja enake barve. Toda industrija še ni tako daleč napredovala, da bi mogla izdelovati popolne komplekte. Zaenkrat zadostuje sestavi ti približno enake barve in vzorce bla-

ga, ki si ne nasprotujejo preveč. Najmodnejša je letos siva barva, ki je popolnoma izpodrinila dolga leta moderno rjavo. Med različnimi vrstami blaga za moške obleke propagira moda letos najbolj ševijote in nove vzorce kamgarna.

Sako obleke so sive ali modre, pa tudi črne. Črni sako na eno ali dve vrsti gumbov je postal nekaka uniforma za čajanke. Hlače morajo biti progašče. Zdad se nosi taka kombinirana obleka tudi za vsakdanjo rabo in je lahko vsa črna, ne glede na to, kdaj se začno hlače zadaj svetiti. Da bi pa moški ne

napravil vtisa, da nosi žalno obleko, mu dovoljuje moda pisano mehko srajco in ovratnik s svetlo kravato.

Moderni so sivi klobuki s črnimi trakom ali pa črni in rjavi, ki se nosijo večinoma k raglanu. Črni čevlji se nosijo tudi jeseni samo k temnim oblekam. Najbolj moderni so temnorjavi angleški čevlji. Zelo elegantni so nizki čevlji, kombinirani z rjavim in svetlejšim rjavim usnjem. K družabni obleki spadajo črni lakasti nizki čevlji. Pri kravatah prevladujejo temne barve. — Svetlejša kravate se nosijo samo k temnejšim oblekam.

Nove smeri pariške mode

Tvorci damske mode v Parizu blijejo energičen boj proti uniformiranosti, ki jo je uvedel in uveljavil sport. Ne samo med moškimi, marveč tudi med ženskami se je razpasla po vojni navada, da nosijo angleške sportne obleke ob vsaki priliki, na izprehodih, na promenadi, na raznih družabnih prireditvah itd. Posledica je bila, da so hodile malone vse ženske enako oblečene. Sportna obleka pa spada samo k sportu in sicer v pristo naravo, ne pa v plesne dvorane, na izprehode ali na domače zabave. Zanimanje za sportne obleke se je pojavilo med vojno, ko ljudje niso imeli denarja niti za najpotrebnejše, kaj šele, da bi se po modi oblačili. Sportne obleke so namreč v primeri z drugimi poceni in če je iz dobrega trpežnega blaga, zadostuje ena za več sezona. Zdad se pa dame zavedajo, da mora biti ženska obleka praktična, obenem pa elegantna in mikavna.

Parižanke hočejo imeti zdaj lepe popoldanske obleke, ki so prikladne za vse družabne prireditve. Uniformiranost in univerzalnost obleke izginja in dame

se oblačijo zopet bolj po svojem okusu in postavi. Modni saloni upajo, da se kmalu vrnejo časi, ko bodo ženske zopet lepo in okusno oblečene. Pariz se brani očitka, da pariški krojači diktirajo modo in trdi, da to nikoli ni bilo res in da si ženske zlasti zdaj same vsiljujejo modo. Pariški krojači si prizadevajo ženskam je ustreči. Ženske ne more nihče prisiliti, da bi si izbrala kroj, ki ji ne ugaia. Nedavno je hotel neki znani pariški krojač uvesti pas v naravni višini. Toda vse njegovo prizadevanje je bilo zaman. Francozinje hočejo biti vitke in ne trpe, da bi se že od daleč videlo, da so čez pas široke.

Moda v Parizu je velikega gospodarskega pomena in oblači lepo žensko okusno, je stvar umetniške in duševne potrebe. V inozemskem tisku se piše in razpravlja na vse mogoče načine, kaj se v Parizu nosi, kaj je moderno in kaj ne. V inozemskih modnih žurnalih se čisto piše o kratkih krilih, ki ne segajo niti do kolen. Toda nobena Parižanka, ki hoče biti elegantno oblečena, ne nosi tako kratkega krila. Kratko krilo je samo za vsakdanjo rabo, ne pa za promenado in družabne prireditve.

N. A. Tetfi: Dobrodelna dama

Tajnik dobrodelnega društva sedi za mizo v prazni posvetovalnici in polaga na kup listke pnevmatične pošte. Kar prilomasti skozi vrata dama z lornonom in se nervozno ozre.

Ah, c' est ici? Tu je ta seja? Tajnik spoštljivo: Tu, prosim. Dama ošabno: Res lep brlog ste si našli! Kje so pa druge dame? Zakaj še nikogar ni? Kdaj bi se morala pričeti seja?

Tajnik: Oh petih, prosim. Dama: A koliko je zdaj? Tajnik pogleda na uro: Točno tri četrt na sedem.

Dama: Torej sem prišla dovolj zgodaj, očitno sem pa edina tako... tako točna.

To je res imeniten ozir na dobrodelnost. — Sede. — No, ne morem več čakati. Otvarjam sejo. Vi ste tajnik? No torej, gospod tajnik, gotovo imava oba malo časa. Kar preidiva na dnevni red. Ka ste pripravili?

Tajnik: Pnevmatične listke in sama opravičila zadržanih dam.

Dama: Prečitajte jih hitro! Tajnik premetava listke in hitro čita: Viendrai pas, vublie adresse. Madame Boulkine... Ne viendrai pas, en peu francé. Julie de Kouritzine... Zakaj pa ni bila povabljena na sejo tudi gospa Hriabinova? To me žali, ne morem priti... Galkinova... Danes sem zadržana. Pridem jutri. Pentebriakova...

Zakaj je seja že zopet v petek? Saj sem že zadnjič izjavila, da imam čas samo ob torek. Agrippina d'Ivanoff... Zakaj je bila povabljena tudi ta goska Galkinova? V takih okoliščinah se seje ne morem udeležiti. Helena Svituško... Včeraj sem se zglasila v društveni pisarni, pa nisem našla nikogar. To me globoko žali. Videti je, kako malo je med nami razumevanja za javno delo. Zglasim se jutri dopoldne. Zdravnica G. Protoplazmova...

Dama si zatisne ušesa: Dovolj, za božjo voljo, nehaite. To je grozno kako si predstavlja večina naših dam poštvovalno javno delovanje. Čakajte! Ne motite me. Moram razviti svojo idejo. Res sem sama toda moči imam dovolj. Saj smo dolžne služiti ljudstvu. Veliki ideji se morajo umakniti vse osebne koristi. N' est ce pas? No, zakaj molčite. Vsaka moja minuta je draga... Kaj je še na dnevnem redu? Samo porušite se, prosim!

Tajnik jeclja: — Jaz... jaz bi bil prav za prav pri kraju...

Dama nervozno: Nikar me ne motite! Prišla sem s točno zasnovanim načrtom. Naše društvo nima denarja. Ne preostaja nam drugega nego prirediti dobrodelni koncert. Dobro! Toda koncerti niso več v modi. To je fakt. Treba si bo izmisliti nekaj posebnega, apartnega. Ponavljati se ne smemo brez konca in kraja... Pevce poje, plesalec pleše, občinstvo pa kupuje vstopnice in srečke. Napravimo enkrat narobe. Naj občinstvo poje in pevci bodo kupovali

vstopnice... Čakajte, pustite me govoriti do konca. Vi ste v tem rutinirani. Izmislite si nekaj originalnega... presenečenje za občinstvo. Razumete? Na sporedu bo recimo: Ana Pavlova v vlogi umirajočega laboda... Toda namesto Ane Pavlove se pojaviva na odru nenadoma jaz in Mary Probkinova... Jaz bom vsa rdeča, ona pa vsa modra v dolgih oblekah do kolen. Stopiva na oder in zapojeva kako efektivno romanco. Kaj poročete na to? Občinstvo bo presenečeno, očarano. Nepričakovano vedno očara. In sploh — le nikar dolgega sporeda. In strogo intimna družba, da nas ne bo mnogo in da lahko pojdemo takoj po koncertu v restavracijo na večerjo. Občinstvo bo rado plačalo na vstopnici kakih 15, no recimo raje 20 tisoč. Čemu bi torej še mučili ljudi z dolgimi sporedi, saj imajo itak dovolj smisla za dobrodelnost? To je torej moj načrt idealnega koncerta. Društvo, čigar predsednica mi je čast biti, »Društvo za podpiranje siromašnih fantov«... pustite me izgovoriti do konca, prosim... se popolnoma strinja z mojimi načeli.

Tajnik lovi sapo: — Oprostite, madame, toda... Dama mahna nestrpno z rokami. Pardon, takoj končam. Ne prekinjajte me sicer izgubim nit svojih izvajanj... Da, kje sem že ostala? Aha, torej ta koncert. Prejšnji je dosegel slajšen uspeh primanjkljaj je znašal komaj tri tisoč. Toda pomislite, v odboru so zopet nastali ti umazani spori zastran

kritja primanjkljaja. Kdo naj prav za prav plača? Tako se ne da delati. Ti večni spori!

Tajnik obupano: Toda madame, oprostite. Saj niste na pravem...

Dama mu ne pusti govoriti: Jaz da nisem na pravem stališču? Jaz?! Dovolite, gospod! Sem odločno proti umazaniam sporom, ki samo zastrupljajo atmosfero in ovirajo požrtvovalne ljudi pri delu. Če tega ne bo kmalu konec, se bo nekega tepega dne izkazalo...

Tajnik si briše z robcem potno čelo: Toda madame, poslušajte me, za božjo voljo!

Dama... nekega tepega dne se bodo vsi požrtvovalni ljudje med seboj poklali... in kdo bo potlej skrbel za siromašne fante? Kdo, vas vprašam?

Tajnik ves iz sebe: Bože moj! Kdo jo je tako nabasal? Madame, čujte me! Madame!

Dama užaljeno: Kaj pa hočete prav za prav? Kaj vam je?

— Milostiva, očitno niste prišli na pravo odborovo sejo. Morda ste se zmotili.

Dama: Kaj, da ni prava? Sa imam vabilo.

Tajnik naglo prečita vabilo: »Društvo za podpiranje siromašnih fantov... seja veselicega odbora... 1. maja 1927«... Vidite, da sem imel prav. Danes je sicer prvega maja, toda leta 1928.

Dama: Hm... da, malo pozno je torej. Najbrž sem zamenjala vabila. Teh družabnih dolžnosti je toliko, da

se človek ne spozna v njih. Sicer pa nič ne de glavno je, da sva se sestala in opravila z dnevnim redom.

— Toda tu je pisarna drugega odbora. Že od lanske jeseni. Tu je »Društvo za opremo siromašnih nevest«.

Dama flegmatično: Torej ne več za siromašne fante? Glej no! Torej za mlade neveste? Hm... To je zanimivo... Zakaj mi tega niste takoj povedali? To je brezobzirnost! Sedim tu, razpravljam, tratim čas, sile in dragoceno zdravje, on pa sedi in molči kakor štor. Sicer pa, ker sem že tu skličeva novo sejo. Pišite: Nužna seja veselicega odbora »Društva za podpiranje siromašnih fantov« prihodnji teden v četrtek 8. maja...

Tajnik: Toda 8. maja 'ni četrtek, marveč torek...

Dama: Ne v torek mi ne konvenira. Pišite torej v soboto 8. maja.

Tajnik ves obupan: Toda to se ne ujema, prosim. Sicer pa, jaz sem tajnik drugega društva... To ne gre, prosim... Sklene proseče roke.

Dama ga ne posluša: — Da... torej v soboto 8. maja... točno ob petih.

Tajnik zardi, lovi zamaš sapo, vstane, prevrne stol in pade zadet od kapi.

Dama užaljeno: No, kaj vam je? Tako se kavalir ne vede vpricho dame. — Se dotakne s prstom njegovega čela: Mrtev? To je brezobzirnost! Čujte, ali bi mi ne mogli prinesiti kozarec vode? Ah, moji žilci! Pa naj človek še dela in se žrtvuje za javne interese!

Grozote na razvalinah porušene hiše v Pragi

Do četrtega zvečer so odkopali že 34 trupel. — Matere z otročiči iščejo moše. — Nova teza o vzroku katastrofe.

Število žrtv, ki so jih izkopal iz razvalin porušene hiše v Pragi, je doseglo v četrtek zvečer že 33. V noči od srede na četrtek so odkopali še štiri trupla. Identiteto treh so ugotovili, četrta je bila pa tako razmesarjena, da ga niso mogli spoznati. Popoldne so delavci odkopali v betonskem rovu pet trupel, med njimi tudi delovodjo Pulmana, ki ga je stlačil betonski stebel. Pod njim je molala iz ruševin noga nekega delavca. Pri Pulmanu so našli 1000 kron v bankovcih, legitimacijo in fotografijo njegove žene. Pri ogledu trupel so ugotovili zanimivo okolnost, ki je menda edina v takih primerih. Dasi so bila trupla nekaterih delavcev strahovito razmesarjena, so ostale njihove žepne ure nepoškodovane. Že od torka, ko se je hiša porušila, prihajajo k policijski stražnici blizu kraja katastrofe dolge procesije

objekanih žen in otrok.

Mnoge nesrečne matere vodijo za roke otročičke in prosijo za božjo voljo policijske oblasti, naj jim povedo, kaj je z njihovimi svojci.

V četrtek popoldne so ponovili poizkus prejšnjega dne. V rov sta se spuščala dva delavca, ki sta trkala na betonsko ploščo med porušeno hišo in hodnikom. Toda vse prizadevanje, da bi ugotovila, če so v kletah zasuti delavci še živi, je bilo zaman. Na trkanje se ni nihče odzval. Na vprašanje, je-li mogoče, da se zasuti delavci niso zadušili, je inženjer Viktor izjavil, da to ni izključeno. Tudi policijski zdravnik dr. Hladik je izjavil, da lahko zasuti delavci v kletih zdržijo 15 do 20 dni, seveda če so zdravi in če je dovolj zraka. Ob 11. popoldne, ko so razkopavali ruševine na hodniku v mezaninu, so našli še eno truplo, ki je pa že začelo gniti. Truplo je ležalo z glavo navzdol in iz gline je molala

strahovito razmesarjena noga

neke druge žrtve. Blizu trupla so našli suknjič in sledove krvi, kar priča, da morajo biti v neposredni bližini še druga trupla. Upanje, da bi se posrečilo rešiti v kletih zasuto skupino 7—8 delavcev, je vedno manjše. Vojaštvo in mestni delavci so storiли vse, da bi prekopali rov do kleti, toda ni se jim posrečilo. Šele v četrtek so prikopali do kleti, toda ugotovili so, da so

vse kleti zasute z gramozom.

Delavci, ki je prvi dosegel kleti, je na vso moč klical, toda nihče se ni odzval. Iz tega sklepajo, da so tudi v kletih zasuti delavci že mrtvi.

Razvaline pomaga odkopavati tudi Srb Mirko Savič iz Beograda, ki je zaposlen kot vratar v nekem praškem podjetju. Savič je sam potegnil iz ruševin štiri trupla. Ko je pomagal kopati rov do kleti, se mu je zavalil velik kamen na nogo in mu jo v gležnju zmečkal. Ko so mu nogo obvezovali, je izjavil, da pomaga odkopavati nesrečne žrtve zato, ker so Čehoslovaki med vojno pomagali Srbom. Boril se je s Čehoslovaki tudi pri Verdunu in leta 1919 se je udeleževal bojev proti Madžarom na Slovenskem.

Župan dr. Baxa je predložil občinskiemu svetu, naj bi se pogreb vršil na stroške mestne občine. Svečan pogreb bo najbrž jutri. Vodje komunistične stranke so izjavili, da napravijo po ulicah, kjer se bo pomikal žalni sprevod, kordon in da ne bodo prirejali demonstracij.

V četrtek zvečer so

odkopali 34. truplo.

Kopali so tik nad kletmi in naleteli na hrbet mrtvega delavca. Katastrofa ga je zalotila, ko je stal na lestvi. V roki je držal kladivo. Ugotovili so, da gre za 18letnega delavca Horaka.

Zanimivo je pripovedovanje delavcev, ki so se po srečnem naključju v zadnjem hipu rešili sigurne smrti. Ta-

ko je neki očividec katastrofe pripovedoval, da je nosil v tork popoldne v podstrešje nove stavbe trame in naenkrat je pod njim strahovito zabobnelo. Tla so se mu zamažala pod nogami, od vseh strani je padalo tramovje z betonom in v naslednjem hipu je padel tudi on. Sam ni vedel, kaj se je zgodilo. Obležal je neke v pritličju porušene hiše in ker je bila okrog njega popolna tema, je začel prižigati vžgalice. Ko je ugasnila zadnja vžgalica, je začel klicati na pomoč, toda nihče ga ni slišal. Šele čez nekaj ur je začel nad seboj glasovno delavcev, ki so prekopali steno in ga potegnili iz ruševin. Zanimivo je, da mož sploh ni vedel, da se je porušila cela hiša. Misli, da so se porušili samo stropi. Mož tudi ni vedel, da je prebil v betonskem grobu celih osem ur.

Tudi njegov tovariš ni vedel, da se je porušilo vse poslopje. Pripovedoval je, da je močno zahreščalo, tla so se nagnila in strmoglavil je s tramom na glavi v globino. Obležal je v temi in začel tipati okrog sebe. Že je mislil, da je izgubljen, ko je začul v bližini udarce krampa in kmalu so delavci prekopali do njega.

Javnost še vedno zanima vprašanje, kje tiči pravi vzrok, da se v Pragi podirajo nove hiše. Pojavila se je nova hipoteza. Znano je namreč, da so nekateri deli Prage na pesku, ki ga je nanesla Vltava, ko je imela še drugo strugo. Ni izključeno,

da se peščena tla sesedajo

in da ne zadene na katastrofo nobena krivda stavbenikov. Zanimivo je, da so se podrle vse hiše na krajih, kjer so tla peščena. Strokovnjaki bodo sedaj natančno preiskali dotične okraje, da ugotovijo, v kolikoli prihaja ta teza v poštev. Če se izkaže, da se peščena tla v teh krajih res sesedajo, bo treba mnogo hiš izprazniti in podreti. V tem primeru bi seveda stavbenikov ne zadela nobena krivda na katastrofo.

Slovenka pred pariško poroto

Pariz ima zopet senzacijo. Pariška porota obravnava izredno zamotan in zagoneten zločin. Gre za sadiščni umor 10-letne deklice, ki jo je bajne umorila Slovenka Julka Kureševa. O tem zločinu smo poročali že lani in tudi včeraj, danes pa objavljamo še nekatere podrobnosti.

Nekega dne so našli v Bois de Boulogne, kjer je torišče ljubavnih tragedij, zločinov in umorov, mrtvo 10-letno Carmen, hčerko pariškega trgovca Bourneau-a. Trupelce umorjene deklice je ležalo v grmovju ob poti. Naravno, da je bestialni zločin vzbudil v Parizu veliko ogorčenje in splošno sočutje s težko prizadetimi roditelji. Zato je pariška policija napela vse sile, da izsledit zločinca. Vsa javnost je bila prepričana, da gre za običajni sadiščni umor, toda veliko je bilo presenečenje Parizinov, ko so zvedeli, da je policija umora osumila neko žensko. Deklico so namreč zadnjič videli v družini neke blondinke, potem pa je izginila vsaka sled za njo. Po dolgotrajnih poizvedovanjih je policija aretirala osumljenko v osebi Slovenke Julke Kurešev, ki biva že več let v Parizu.

Ves Pariz se je začel zanimati za aretirano Slovenko. Vsi pariški listi so prinesli obširna poročila o zločinu in slikali Julko Kurešev kot krvočno sadiščno žensko. Toda tako gladko, kakor so si predstavljale pariške policijske oblasti, ni šlo. Kureševa je namreč trdovratno zanikala krivdo in tudi dokazi policije so bili precej pomanjkljivi. Policija in sodišče se opirata zgolj na indicije. Ena indicija je pas, ki ga je našla policija pri hišni preiskavi. Nekatere priče so namreč izpovedale, da je imela Kureševa isti pas na sebi,

ko je bila v Bourneau-jevi trgovini. To pa še ni bil dokaz, da je Kureševa res morila. Zato je policija nadaljevala s poizvedovanji. Druga indicija, ki po mnenju policije Kureševu precej obremenjuje, je dejstvo, da je Kureševa kmalu po zločinu plačala najemnino za stanovanje v znesku 1000 frankov, dasi popreje ni imela denarja. Kureševa je izpovedala, da ji je dal denar njen ljubček, trgovec Desire Gray, kar je ta tudi pod prisego potrdil. Toda z deklico vred je izginilo tudi 3000 frankov in zato je policija trdno prepričana, da se je denarja polastila Kureševa. Pa tudi ta indicija ni povsem zanesljiva, zakaj mogoče je, da je Gray res dal svoji ljubici denar.

Tretji dokaz o krivdi Kurešev je naj bi bil krvav madež na njeni nogavici. Kureševa je izjavila, da je zaklala kokaš in da ji je kri kanila na nogavico. Policija je sicer dognala, da je kokaš zaklala njena kuharica, toda kemična analiza ni mogla pokazati, da-li gre za človeško ali kokaško kri. Torej tudi s tem dokazom policija ni imela sreče.

Toda policija le ni hotela odnehati in na pomoč je pozvala pariškega Sherlock Holmesa, slovitega kriminalista in učenjaka dr. Bayla. V obtoženkinini omari je policija našla par starih blatnih čevljev. Blato je bilo ilovnato. Dr. Bayle je kemično preiskal sestavino ilovice in dognal, da je prav ista, kakor na kraju, kjer so našli umrjeno dekletce.

To bi bil glavni dokaz, a obenem najmočnejša indicija, ki res zelo obremenjuje Kureševu. Obtoženka sama, ki je duševno in fizično popolnoma strta, še vedno tajni umor in tudi pred poroto zatruje, da pokojne Carmen sploh ni poznala. Mogoče je dvojje: Ali je Kureševa res nedolžna in je postala žrtev justične zmoti, ali je pa prefrignata komedijantka, ki zna spretno hliniti nedolžnost. Pariška javnost je zelo radovedna, kakšen bo izid te senzacionalne porote obravnave.

Triki izsiljevalcev

Edgar Wallace, sloviti angleški pisatelj napetih kriminalnih in detektivskih romanov, je zdaj nedvomno eden najpopularnejših avtorjev na svetu. Njegova opazovanja in opisi zločinskih sveta so izredno zanimivi, kajti avtor je sam proučeval kriminalne tipe, pozna vse njihove manipulacije, trike, ustroj njihovih organizacij in sploh ves zločinski milje. Sam se je že potikal med zločinci po beznih in zakonitih igralnicah in sam je bil že član raznih apakiških klubov, da se temeljito seznani z življenjem zločincev.

O vsem tem Wallace včasih poroča v londonskih listih, v katere stalno dopisuje. Nedavno je objavila »Morning Post« serijo opisov raznih zločinskih tipov in način njihovih manipulacij. Najprej je Wallace točno opisal razne metode sleparskih in prekanjenih igralcev, nedavno je pa poročal o trikih, ki se jih poslužujejo izsiljevalci.

Izsiljevanje je doma v Ameriki in samo v New Yorku izsilijo zločinci na leto več milijonov dolarjev. Toda tudi v Angliji se najdejo ljudje, ki hočejo živeti od izsiljevanja. Wallace pripoveduje o zanimivem dogodku, ki se je nedavno pripetil v Angliji.

V nekem angleškem mestu se je pred leti nastanil mož, ki je bil prvotno duhovnik. Ker je pa imel mnogo malsla na glavi in so mu zlasti ženske bolj rojile po glavi nego sveto pismo, so ga nekega dne odslavili. V mestu, kjer se je naselil, je ustanovil knjigarno in začel prodajati verske knjige. Toda kmalu je policija vtaknila moža v zapor. Ljudje so bili presenečeni, kajti knjigarnar je bil miren mož in v občevanju z ljudmi zelo prijazen. Sploh so ga smatrali za poštenjaka in imovitega trgovca.

Preiskava je pa spravila na dan prav zanimive stvari. Bivši duhovnik in knjigotrožec je bil naročen skoraj vseh londonskih listov, pa tudi malih angleških lokalnih dnevnikov in listov. Niso

ga zanimali toliko dogodki po svetu, kolikor vesti o smrti angleških duhovnikov. Čim se je prepričal, da je dotični duhovnik res umrl, je najprej poizvedoval, kakšne so bile njegove premoženjske razmere. In če so bile kokaščaj ugodne, je prejel izvršilec oporo ke račun za knjige, ki jih je dobavljal bivši duhovnik pokojnemu. Često je notar ali kdor je pač upravljal zapuščino pokojnega, račun takoj poravnal, če je pa zahteval točen imenik dobavljenih knjig. Je prejel listo, na kateri so bila označena imena raznih lascivnih in celo pornografskih knjig, dočim o nabožnih knjigah ni bilo duha, ne sluha. In knjigotrožec je dal diskretno razumeti, da pride stvar v javnost, če račun ne bo kmalu poravnat. Naravno, da se je vsakdo ustrašil in raje poravnal račun za knjige, ki pa nikoli niso bile naročene.

Nekega dne se je pa slepar sam ujel. V grofiji Wales je namreč umrl star župnik. Ni bil še pokopan, ko je lopov že poslal notarju račun za celo kopico naročenih knjig. Notar je zahteval podroben seznam vseh knjig. Sledil je odgovor kakor običajno. Toda na mesto računa je prejel knjigotrožec vabilo na policijo. Župnik je bil namreč že 20 let slep in ni čital nobenih knjig, kaj šele da bi se zabaval z lascivnimi storijami in romani.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Zanimiv orientalski gost v Londonu

V Londonu imajo senzacionalen poset. Mesto megle in hladnega podnebnja je posetil vladar najtoplejše države na svetu sultan Sayd Taimur bin Faisal bin Turki, vladar Muskatov in Omanov, kraljevstva na jugovzhodu Arabije ob Perzijskem zalivu. To je ena najstarejših arabskih držav. Orientalski mogotec je prispeval v London deloma, da bi ga lečili angleški zdravniki, deloma pa da bi se pogajal z angleško vlado glede priključitve Omanov njegovi državi.

Sultan Sayd Taimur dobiva od Anglije letno 6000 šterlingov apanaže, ki mu bo zdaj zvišana, kajti Anglija namrava zgraditi na njegovem ozemlju velik aerodrom za zračno progo London — Indija. Zato posveča diplomatski London visokemu gostu veliko pozornost. Odpeljali so ga v Croydon, kjer je sultan letal, pokazali so mu bojno ladjo »Tygra«, ki je oddala njemu na čast salvo, vozil se je s podmornico itd.

Dežela sultana Taimura je najtoplejša na svetu. 50 stopinj Celzija je tu običajna temperatura. Zato se peča sultan z državnimi posli samo vzgodbnih jutranjih urah, drugače pa spi ali pa se kratkochaši z raznimi igrami. Vsak teden se vrši pri njem velika recepcija in enkrat na leto prepotuje vso državo. Kraljevska karavana šteje na takih potovanjih, ki trajajo navadno 2 meseca, nad 200 velblodov. V celi Taimurovi državi biva samo 12 Evropejcev, 6 ameriških misijonarjev in angleško-indijski častnik, ki je vrhovni poveljnik sultano-

ve vojske. Glavni sultanov svetovalec je raziskovalec in agent angleške vlade Bertram Thomas. V Omanu še vedno obstoja suženjstvo. Toda sužnji se ne pritožujejo, ker ravnajo z njimi lepo in ker lahko dosežejo svobodo in tudi visoka uradniška mesta.

Angleži tekmujejo z Nemci

Generalni ravnatelj »Airship Guarantee Company« C. R. Burney, ki vodi gradnjo orjaškega angleškega zrakoplova R 100, je glede na polet »Grofa Zeppelina« v pogovoru z nekim ameriškim novinarjem obširno razpravljal o razvoju zrakoplovstva in o angleških načrtih za bodočnost. Polet novega »Zeppelina« v Ameriko bodo študirali z zanimanjem konstrukterji angleškega zrakoplova, da se prepričajo o njegovih tehničnih zmoglostih. Angleži so prepričani, da bo polet »Grofa Zeppelina« dokazal, da potovanje po zraku iz Amerike v Evropo ni nevarno. Tehnični napredek bo omogočil v bodoče konstrukcijo še večjih in hitrejših zrakoplovov. Že angleški zrakoplov R 100, ki ga grade v Howdenu, pomeni v tem pogledu znaten napredek.

R 100 bo vdrl v zračno zvezo med Egiptom in Indijo. V primeri z razdaljo, ki jo preleti »Grof Zeppelin«, je to seveda kratka pot, toda angleški zrakoplov ima 5 milijonov kubičnih čevljev prostornine in je torej znatno večji od »Grofa Zeppelina«, čigar prostornina znaša samo 3.250.000 kubičnih čevljev. Angleži nameravajo v kratkem zgraditi tako velike zrakoplove, da bo v vsakem prostoru za 160 potnikov. Poleg potniškega prometa pride v poštev zlasti poštni promet. Burney je izjavil, da bo glavni cilj angleških zrakoplovov redna zveza med poedinimi deli angleškega imperija, obenem pa severoatlantski poleti. S to zračno progo ima Anglija posebne načrte in ne bo dovolila, da bi jo kdo prehitel.

Angleška javnost se zelo zanima za razvoj zrakoplovstva. V Howden prihaja vsak teden nad 4000 radovalcev, da si ogledajo novi zrakoplov. Tudi R 100 bo napolnjen z novim plinom, ki ima neprekosljive lastnosti. Na vprašanje, kdaj bo zrakoplov zgrajen, je Burney izjavil, da bo lahko nastopil konec tekočega leta prvi polet in sicer najprej v Kanado. Burney bo na prvem poletu sam vodil zrakoplov.

Humoristični kotichek

Ženo vara.

— Povej mi odkrito, dragi prijatelj, če si že kdaj varal svojo ženo.

— Seveda sem jo. Tole sportno srajco nosim že mesec dni, žena pa sploh ne ve, da še ni oprana.

Nadomestilo.

— Pa vendar ne boš vzela Kralja? Saj ga nisi marala.

— Kaj hočem. Če me niso na lepotni konkurenci izvolili za kraljico, bom vsaj Kraljeva.

Slabo uspalno sredstvo.

— Zibelka da je uspalno sredstvo? Neumnost! Če se spomnim, da bo moje dekle čez tri mesece rabilo zibelko, vso noč ne spim.

Navihan otrok.

— Videl sem, kako ste poljubljali mojo sestro.

— Evo ti 10 Din, samo da boš molčal.

— Nikomur ne povem. Tu imate 5 Din nazaj. Ne morem namreč sprejeti od vas več, nego od drugih.

Doslovno.

— Kaj pravi vaša žena, če pridete pozno ponoči domov?

— Historična postane.

— Historična, mislite?

— Ne, historična. Pogreva namreč najstarejši storije.

Razlika.

— Ženska, ki pade moškemu okrog vratu, je zelo dražestna. Manj dražestna je pa ženska, ki ostane moškemu na vratu.

Claude Farrere:

Z one strani zemlje

Ura je šest. Nizko nad reko zaliva kri, sonce in voda postaja skratno rdeča. Na gorečem zapadu stoje koničaste pagode, podobne nimim strazarjem.

Colni švigajo na vse strani, iz dimnikov tovarnih ladij se vali gost dim, ki zastira rdečkasto sinje nebo.

Ou Čang na zapadu, Han-Yang na vzhodu, Han-Keo na severu. Tri mesta, ki tvorijo eno, večje od Londona, se razprostirajo na obeh bregovih tja do obzorja ravnine brez konca in kraja. Kaos hiš, čudnih, smrdeljih kitajskih hiš. Dva milijona mongolskih streh, pod katerimi se godi nekaj, česar mi, ljudje Arije, rojeni na drugi poluti, ne moremo razumeti, niti predstavljati si.

Jaz pa, kljub vsemu raveden na to azijsko tajno, ki je ne pojasi noben človek moje rase, zapuščam vsak večer, ko se stemim svojo ladjo, zasidrano sredi reke in se odpeljem s čolnom na breg, ker tavam po blatnih, odpadkov polnih ulicah. Zavijem v hišico, ki sem jo kupil, zaklenem se v njo, da bežim in sanjam v kitajski obleki, v kitajski atmosferi, v kateri se meša vonj popra in kadila s smradom po gnilih. V tej hišici imam kitajskega slugo in kitajsko služkinjo.

Tudi danes pojdem v mesto, pa naj se zgodi karkoli. Nekdo me je svaril, naj ne hodim na breg. Bil je jezuitski misijonar, zelo star, resen in dober in-

formiran mož. Po mestu da se govori o izgredih, o pokolju, ki ga pripravljajo Kitajci za noč.

Toda kaj za to? In kdo se more sploh pohvaliti, da je v tej deželi kaj spoznal? Pojdem, seveda pojdem.

Ura je devet. Glej, sem že v svoji kitajski hišici. V mestu nisem naletel na nobeno oviro. Zleknil sem se na pleteno slamo v edini sobi, ki zavzema vse prvo nadstropje. Dolga nizka soba, tlakovana z opeko in pobeljena z apnom. Tri okna gledajo v temno noč. Pod zelenim pristreškom, ki je nadaljevanje upognjene strehe, se dviga veranda nad skrivnostno ulico. Moja glava počiva na usnjeni blazini, leva roka objemlje bambusovo pipo z opijem. Kadim, da bi imel poleg drugih še ta kitajski dojem. Pri tem malone pozabim, da sem rojen na zapadu in da imam belo kožo.

Sluga, sključen ob mojem vzglavju, meša in gnete neko smrdljivo zmes v ponvi nad petrolejko. Prijetno je poslušati, kako opij vre. Služkinja čepi ob vzhodni, gleda mi v oči in čaka, da ji dam s pogledom povelje. Rad jo gledam, saj je poslušna in pripravljena na vsak migljaj ohladiti mi čelo s pahljačo.

Imam dobro služkinčad, pa tudi sam sem dober gospodar. On je skočil v najhujšem mrazu v reko po klobuk, ki mi ga je odnesel veter. Ko me je mučila strašna mrzlica, je sedela ona ves teden ob moji postelji in mi stregla bolj, nego bi mogla usmiljenka.

Njemu je ime Tsi, nji pa Kao. On je star trinaest, ona pa štirinajst let. Zdi se mi, da sta si v sorodu. Kupil sem ju od starega bandita, mršavega in bradavičastega kakor limona. Klub temu, da sta moja sužnja, ju skoro nikoli ne pretepm. Če ju že natepem, stirim to, ker morata vedeti, da sem sicer barbar in belokožec, vendar pa njiju gospodar.

Kadim. Usta imam polna narkotina in pekla bi me, da mi jih Kitajka po vsaki pipi opija ne obriše s svilenim, parfimiranim robcem.

Izgred ali pokol? Pokolj Evropejcev? Da, to ni izključeno. In vendar, kako divno bi bilo. V tej krasni noči. V tem kotičku, pogreznjenem v mir in tišino.

— Kaj je pa to? Strel v daljavi? — Drugi! Trije strelji, drug za drugim. Potem zadnji, po desetminutnem presledku. In zopet je vse tiho.

Tsi in Kao sta se tudi zdrznila in napeto poslušala. Čepita nepremično in zreta v noč. Z bambusovo palčico udarim po najbližji glavi in pokažem s prstom na petrolejko. Kaj ju more to zanimati? Tsi in Kao? Strelji so namenjeni meni in samo meni. Služkinčad se znova pokorno loti pipe in petrolejke, da mi ne ugasne.

Znova zavladati tišina, povsod, v hišici, nad mestom, nad reko. Danj se že kmalu zapoje petelin. Ni bilo in ne bo izgredov, ne pokolja.

Nočni mir Han-Keona, Han-Yanga in Ou-Čanga so motili samo strelji. Toda ti redki strelji so zadostovali, da sta Kao in Tsi zadrževala.

Vsiljuje se mi misel: Ali sta slutila?

Oba? Ai sta vedela?

— Kao, ti vedeti? Vsi Evropci biti ponoči pobiti?

Obracem se nanj v narečju »pidžin«, ki je nekaka mešanica angleščine, francoščine in portugalsčine in ki se rabi tu povsod od Kantona do Pekina.

Odgovarja naglo, odločno:

— Da, jaz vedeti.

A ti, Tsi vedeti?

— Da, vedeti.

Torej oba sta vedela? Smehljata se, zelo mirno, povsem mirno se smehljata. Tako mirno, da ne morem razumeti.

In znova vprašam.

— Evropejce pobiti? Zakaj?

— Ne vedeti.

In obema se razširijo zenice, obema se ustnice skrije v grimaso dvoma. Sama ne vesta zakaj se tako čudita. Ne razumeta, zakaj niso bili ponoči vsi Evropci pomorjeni.

— A jaz? Tudi mene umoriti?

— Da.

V en glas sta odgovorila in se znova nasmejnili. Tako je. Umorjen bi bil. O tem ne more biti nobenega dvoma. In zakaj bi baš mene ne umorili?

— Vi — Kao, Tsi, ubiti?

— Ne.

Naenkrat počita v smeh. Moja zapadna odkritosrčnost se zdi njuni kitajski zahrbtnosti neverjetno smešna. Bogle, niti besedice ne razumem iz te storije. Tepec sem, popoln tepec.

Tsi mi pa takoj pojasni.

— Ti, Evropec — ubiti. Jaz — Kitajka — ne ubiti.

To je res enostavno... Da, tepec sem, tako velik tepec, da še vprašam: — Ubili bi me tu, pri vama?

— Da.

Neprestano se režita in kažeta bele zobe, toda brez najmanjše zlobnosti. Smehljata se prijetno. Moja naivnost se jima zdi neverjetna.

Kadim zelo veliko pipo opija. In v širokih kolobarjih dima vidim krvavo vizijo: Moja odsekana glava, obešana na kol tam za plotom. Moje telo razsekano, na belih stenah rdeče lise. Kao in Tsi pa gledata vse to smeje.

— Kao, Tsi, vidva me torej ne ljubita? Mar vama nisem dober gospodar?

Na krasnih rdečih ustnah ni več smehljaja. Začudenje napolni poševne oči. Čihaj sijaj prodira v moje oči in skuša v njih nekaj prečitati. Ha, kaj sem bleknil? Kaj morejo biti barbari iz Evrope radovedni na čustva svoje služkinčadi?

Odgovora ni. Ponavljam:

— Mar vama nisem dober gospodar?

Tedaj se Tsi odloči. Začenja se dobrikati:

— Da, rada te imam, dober gospodar si.

Gleda mi v oči in ponavlja:

— Dober gospodar, zelo dober.

In nenadoma me objame in poljubi. Ta poljub ni Iskarijotov. Ne, ta poljub ne laže.

Roger de Beauvoir:

Sužnja

Roman

— Okraden! — je kričal markiz ves iz sebe. — Okraden! Proketo! Zdej mi povejte, gospod Grimani! ...

— Tako, tako, dragi markiz — je dejal inkvizitor smeje. — ne jezite se! Vprašajte raje Olivaria. Mar ni res, da je prišel snoči po svoje cekine in prstane, gospod markiz?

— Prisežem, da je bil on ali pa njegov dvojničnik, — je odgovoril krčmar. — Moji ženi je pomahal z roko v pozdrav... takole, kakor dela gospod markiz kot pravi Francoz vedno, kadar je dobre volje.

— Vrag te vzemi! — je zakričal markiz in zgrabil krčmarja za vrat. Tatu je pustil v svojo sobo.

— Tega ni — sem zmožen, tega ni — sem zmožen, gospod markiz, — je jecjal Olivario, ki ga je Grimani rešil iz markizovih rok. — Moja hiša je varna kakor Marijin hram.

— Toda tega lopova moram najti! — je kričal markiz srdito.

— Najdete ga, gospod markiz, prav gotovo ga najdete, — je dejal Olivario. — Gospod inkvizitor bo že poskrbel, da ne uide roki pravice. Le nikar se ne preveč ne razburjajte, to bi vam utegnilo škodovati. Tu imam lek, ki vam bo pomagal bolj nego vsi zdravniški recepti. Tole pisemce bo najboljši lek. Diši tako prijetno, da ni dvoma, da ga je pisala odlična dama. Neka stara sužnja mi ga je izročila za vas opoldne na trgu. Mislim, da spite in zato ga nisem prinesel takoj.

— Reci raje, da si se bal zaslužnega plačila za svojo malomarnost in nesramnost, mrcina ti grda! S tem lopovom si v zvezi, o tem ni dvoma.

— Ah, gospod markiz, kar se tiče tatvine, je stvar slaba. Če se človek že loti tega posla, je pač žalostno, če se zadovolji samo s polovico.

— Daj mi to pismo, pokaži ga. Dobivam jih vsak dan tucat, prečitam ga z drugimi.

— Kakor vam drago, gospod markiz. Obed je pripravljen. Ali bo gospod Grimani obedoval z vami?

— Imam druge opravke, — je odgovoril Grimani. — Kaj se ti je zmešalo, Olivario? Kaj ni potrebno, da čim prej izsledim lopova, ki je okradel gospoda

markiza? Zaponimo si dobro, je nadaljeval Grimani. Aretirati je treba Cagliostro in tatu, ki je okradel gospoda Markiza. Očividno se bom zadovoljil s Cagliostrom.

— Kaj, zadovoljili se boste? Kaj pomeni to, gospod Grimani? Kaj tako izpolnjujete svoje dolžnosti? Naročite svojim biričem, naj poiščejo tega lopova, in izvolite sprejeti moje ovadbo.

— To so malenkosti, ki se dogajajo v vseh civiliziranih deželah.

— Da, toda vi imate tu preveč napredno civilizacijo, namreč masko. S pomočjo tega koščka blaga na obrazu nekažnovano kradete in ubijate.

— Svetujem vam, da se v svoji kritiki malo omejit. Danes sem zvedel o tatvini v vašem stanovanju. In ker hočete tirati to zadevo do skrajnosti, vam tole pisemce dokaže, da je vaš dolžnik plemič, ki obvlada francosčino kakor vi in ki se strogo drži vseh pravil korektnosti.

— Pokažite mi to pismo, — je dejal markiz.

— Grimani je potegnil iz žepa več pisem. Eno je bilo v kuverti z naslovom. Glasilo se je:

»Ker hoče poslati beneški dož vojno brodovje proti mohamedanskim piratom, menimo, gospod Grimani, da beneško plemstvo ne sme držati ta čas rok križem. Kakor smo se doslej, tako se bomo torej tudi v bodoče zabavali v našem dragem mestu. Napovedo vojno zakonskim možem, inkvizitorjem in židovskim bankirjem, če se ne bomo na ladih republike. Opozorite torej vse tuje v Benetkah, naj razmetavajo nam v prid denar v igralnicah, naj bodo prijazni, radodarni in vljudni, sicer bomo primorani pobirati od njih posebno kontribucijo.«

— Bolj jasno ni mogoče povedati, — je pripomnil markiz. — V tem ni nobene dvomnosti.

— Tako je splošno mnenje, — je dejal Olivario. — Toda tole pismo je še razločnejše. Prvo sem dobil včeraj, drugo pa davi. Vidite, da v naši deželi ne zapravljamo časa:

»Gospod Grimani!

Sporočili smo vam že, kaj nameravamo. Opozoriti Vas moram, da je eden naših bratov snoči pogledal v denarnico nekega markiza de Saluces, lahkomiselnega, nadutega zelenca. Ki si domišlja, da mu bodo padle vse beneške ženske okrog vratu, dasi jim plačuje ljubezen po krčmah z rokavicami, pomarančami in uhani. Ta mladič naj si

dobro zapomni, da mora biti človek Casanova, če hoče v ljubezni kaj doseči. Čast mi je opozoriti ga na to, obenem ga pa prosim, naj bolje zapira svoje predalčke pri Olivariu. Čim priigram nekaj denarja, mu vrnem dolg pri prvi partiji kart. Opozorite ga samo, da bo moč čez nekaj dni znova redno igrati in da stavimo vse, da ne bo razbil našega banka. Zbogom.«

— Vidite, dragi markiz, — je nadaljeval Grimani, — da je bil vaš sum povsem neutemeljen. Plemič, ki si je izposodil vaše zlato, je bil v denarnih stiskah. Vrne vam dolg, čim bo imel toliko denarja. Kar se pa tiče zbadljiv v tem pismu, morate biti veseli, ker pričajo, da ste napravili na beneške dame dober vtis, da so gospodje na vas ljubosumni in da bi vas najraje videli mrtvega.

— Mrtvega! Grom in strela, gospod Grimani, kaj jim ni dovolj, da sem v prokletem domu malone izdihnil pošteno dušo? Še nikoli nisem bil tako neprijetno presenečen, kakor v hipu, ko sem obležal pod dveh strelah na Cagliostro v podzemlju v isti višini z morskimi gladino. Tam sem tako kričal skozi lino, da so me vaši biriči slišali. In zdaj so me za nameček še okradli.

— Pogledajte se v ogledalo, — je dejal inkvizitor in markiz ni slutil ni, kako se norčuje iz njega. — Le pogledajte se in povejte, če niste tako skrokanji, da bi morali ležati doma. Barva vašega lica ni nič kaj prikupljiva. Da ne pozabim, kaj je pa z ljubavnim pisemcem, ki vam ga je izročil Olivario? Nočem biti indiscreten, toda stavim glavo, da je vaša lepota... Glejte, v očeh se vam pozna, da pojdetе drevi na sestanek...

— Jaz! Saj se ne morem ganiti!

— Tem bolje, boste vsaj lahko igrali vlogo junaka. Toda povejte mi, ali niste imeli dveh lakajev?

— Reči hočete čveh lopovov. Pila sta kakor suha goba, bila sta v rjavih livreh in čim sem se vrnil, sem ju spodil. Mar ste mi hoteli dati slugo?

— Nikakor ne, — je odgovoril Grimani. — Toda mnogo mi je ležeče na tem, da se vam drevi, ko pojdetе k svoji ljubici, ne pripeti kaka nezgoda. Dva moža, ki bi ju izbral...

— To je dovolj spretno zamišljeno, da zveste, kje stanuje moja izvoljenka. Bodite brez skrbi, signor Grimani, ta trud vam prihranim. Da, sam pojdem na sestanek, — je odgovoril markiz in hitro prečital pisemce, ki mu ga je dal Olivario. — Prepričan sem, da bom v tej

palači bolj varen nego sem bil v prokletem domu.

Boječ se, da bi se ne zdel radoveden, je Grimani zapustil markiza, ki se je oblačil in parumiral v pričakovanju svojega brivca. Brivec je kmalu prišel s čulico v roki.

— Važna novica! — je vzkliknil že na pragu. — Gospod Francoz, vojna je napovedana. Naše brodovje odpluje na morje.

— Tepec, to sem vedel že včeraj. — Potem takem, gospod Francoz, vam pa povem drugo novico: Gospod Casanova de Seingalt se je vrnil v Benetke.

— In kaj še? Tudi to že vem.

— Dalje, gospod markiz, je velika sreča, da še niste oženjeni, kajti ta kača bi zapeljala vašo Evo.

— Ali ti je kaj znano o nekem Cagliostro?

— Gospod markiz, to ime slišim prvič.

— Pojdi in pošlji po nosilnice.

— Zgodilo se bo, gospod markiz.

Kmalu je markiz premagal vse bolečine in naročil nosačem, naj ga odnese v palačo d'Azola, kjer ga je pričakovala grofica.

XV. Črna knjiga.

Častitljiva signora Grimani se je bila vrnila iz cerkve. Zvečer je naročila svoji komornici Moreniti, naj poskrbi, da odidejo z doma vsi lakaji in drugi voluhumi njenega moža. Inkvizitor je bil na seji sveta in njegovo odsotnost je markiza izkoristila. Pripravljala se je na sprejem zagonetnega moža, ki je hotel govoriti z njo med štirimi očmi.

Vidimo torej, da je bila signora Grimani že po naravi določena za pustolovščine. Začela je s sv. Petrom in Pavlom. Toda na drugi strani se je bala pustolovščin in potrebna je bila svetovna slava moža, ki naj bi prestopil prag njene spalnice, da se je odločila sprejeti ga. Novi gost je bil doktor Foenix.

Ura v spalnici je odbila osem, ko je komornica previdno odprla vrata in privedla dr. Foenixa k markizi Grimani.

Bil je lep starič sivi lasi in častitljive postave. Za vratom je imel najkrajše čipke, kar so jih premogle Benetke. Njegova lasulja je bila stara najmanj dvatisočet let, njegova obleka je bila iz Herodove dobe, njegovi okrasji pa iz dobe Poncija Pilata. Levo oko je imel prevezano. Na čevljih ni nosil običajnih draguljev. Pač pa je imel na kazalcu prstan z velikim dijamantom, pod vratom pa dve blesteči zvezdi.

Henry Torres in Moro Giffieri

Pariška odvetnika Torres in Giffieri sta postala na mah tudi pri nas slavnata. Kajti pozvana sta kot zagovornika obeh strank po strašnem zločinu 29. junija v naši Narodni skupščini. Giffieri naj bi zagovarjal morilca Račiča, Torres pa tožitelja go. Radičeva.

Henry Torres je še mlad, star je komaj št let in je postal znamenit s procesom, ki je nastal, ko so komunisti v Parizu pobili neke člane rojalističnega društva L'Action Française. Razen tega je zagovarjal morilca generala Pettjura tako dobro, da je bil oproščen. Pozvan je bil tudi v Rumunijo, da kontrolira rumunske sodnike v velikem procesu proti Rumom, ki so bili obdolženi zarote proti Rumuniji. Po svojem političnem prepričanju pripada Torres skrajni levi.

Giffieri je postal slaven za časa procesa proti morilcu žen Landru, ki je bil obsojen na smrt na giljotini. Ta proces je zanimal vso Evropo. Giffieri je 50 let star in pravi tip Korzičana. V mladosti je bil desničar, pozneje se je pa priključil levi in sicer republikancem, ki se zbirajo okoli Painleveja in Brianda. Bil je tudi zastopnik Korziške v francoskem parlamentu, vendar s svojimi govori kot parlamentarec ni dosegel večjih uspehov. Njegov odvetniški patos je izvalil pri izkušenih parlamentarcih samo smeh. Tako je bil prisiljen, da se je umaknil. Dobil je mesto tajnika za aviacijo in je bil ta čas predmet številnih napadov, češ, da uvaža v ta resor protekcijonizem. Letos je Giffieri kandidiral in je propadel.

Pariz ima pa še druge znameniteje advokate kakor sta ta dva. Torres in Giffieri se niti primerjati ne moreta z odvetniki, kakor Henry Robertom, ki je bil izvoljen za člana Francoske akademije. Pavlom Boncourtom, bogatim zetom tovarnarja čokolade Menierja in francoskim pravnim zastopnikom pri Društvu narodov in Andrejem Berthonom, ki je tako uspešno branil alzaske avtonomiste pred poroto v Colmaru. Francoski odvetniki imajo pravico, da intervenirajo pri pričah med preskavo in razpravo tako, da neposredno vplivajo na izid procesa. Francoski odvetniki apelirajo največ na usmiljenje porotnikov in se ne ozirajo preveč na paragraf. Ker odločuje pri francoskih procesih največ glas porotnikov, more dober odvetnik z vplivom na nje tudi odločiti obtoženčovo usodo. Zaradi nepoznanja naših pravnih razmer in našega jezika ter aktivnega sodelovanja pri procesu intervencija Torresa in Giffierija nemara ne bo imela učinka, kakor bi ga imela na Francoskem.

Sukno - Doubl
Kamgar
za moške obleke, velika
izbira - ugodne cene
R. Miklauc
»Pri Skofcu«
LJUBLJANA, Ljubarjeva
ulica - Medarska ulica
- Pred Skofijo

Svarilo!

Neki Franjo Klemen ponuja zasebnikom manufakturno blago proti plačilu na obroke. Vsakogar najodločnejše svarimo, da bi dajal Franju Klemenu naplačila, akonto-plačila ali podobno; če bi prišel s takimi ponudbami, oddajte ga prvi policijski oblasti 1812

Svojim cenj. odjemalcem naznanjam, da od 1. okt. t. l. nisem več vodja podružnice tukajšnje

ZALOGE ČEVLJEV HUMANIK

ker sem to mesto odložil. Zahvaljujem se cenj. odjemalcem za v podružnici Humanik mi izkazano zaupanje in prosim obenem, naj mi ga ohranijo v moji trgovini z modnim blagom.

Z odličnim spoštovanjem

FR. KRICK, CELJE.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja ob izgubi našega nepozabnega, draga strica, gospoda

Luka Vilharja

bivšega urar.a

za poklonjeno krasno cvetje in vence, kar tudi vsem onim, ki so našega blagega pokojnika v tako častnem številu spremili k večnemu počitku, se vsem prav srčno zahvaljujem.

V Ljubljani, dne 13. oktobra 1928.

Žalujoci ostali.

Po nizki ceni prodam

3 težke in 2 napoli težka konja, za vsako delo sposobna. Ogleda se lahko vsak dan od 12. do 14. ure. Kolodvorska ulica št. 6. 1865

Angleščino

poučuje Miss Farler. Dvorakova ulica 3. III. Hiša Tönnies-Obnova. 1971

Osamljen uradnik

star 29 let, s stalno službo, želi znanja s simpatično in značajno damo. Vdova z enim otrokom niso izključene. Ponudbe s polnim naslovom je poslati na upravo tega lista pod »Zaupanje 1973«.

Zastopnik

obiskuje privatne stranke v Sloveniji, sprejema prodajo primernega predmeta katerekoli stroke. Ponudbe na upravo tega lista pod »Zastopstvo 1972«.

Postrežnica

išče službo za popoldanske ure. — Ponudbe na upravo lista pod »Postrežnica 1838«.

Trgovski pomočnik

železninar, išče službo v Ljubljani. Ponudbe na upravo tega lista pod »Starejša moč 1844«.

Slike za legitimacije

izdeluje najhitreje fotograf Hugon Ribier. Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 25. 89/T

Moško suknjo

črno, skoraj novo, za srednje moško postavno, prodam. Ogleda se v nedeljo 14. t. m. ob 9.—10. ure dopoldne in od pol 2. do pol 3. ure popoldne. Rožna dolina cesta VI. št. 4. I. nadst. 1837

Ceneno češko perje.

1 kg sivoga opuljenega perja 70 Din, napol belo 90 Din, belo 100 Din, boljše 125 Din in 150 Din, mehko kot puh 200 in 225 Din, boljše vrsta 275 Din. Pošiljave carine prosto, proti povzetju, od 300 Din naprej pošiljnine prosto. Vzorec zastoj. Blago se tudi zamenja in neugajajoče vzame nazaj. Naročila samo na Benetki Sachsel, Lobež št. 2 v Plzinu, Češkoslovaška. — Poštne Pošiljke rabijo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo približno 10 dni.

Za dom!

za šivilje, trojača, čevljarje itd.

STOEWER

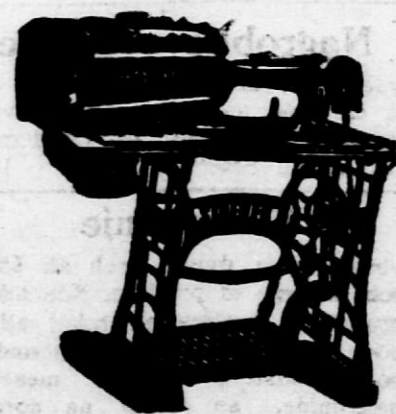
šivalni stroj

Le ta vam poleg šivanja omili (obšiva), veže (šiva), trpa poruš in sogavice. Druge vsakega premikanja plošč in druge je stroj v minuti pripravljen ali za veselo in ravno tako hitro zopet za navadno šivanje. — Poleg vseh prednosti, ki jih zavzema šivalni stroj STOEWER, je tudi enostaven.

Ne zamudite ugodne prilike in ogledajte si to krasnost pri

Lud. Baraga,

Ljubljana, Selesbergova 6. I.

Brezplačen pouk v vsakem, rabi aparatov itd. — Ugodni plačilni pogoji — 15letno jamstvo.

Dekle

staro 16 let, močno in pridno, se želi učiti v trgovini, da bi imela stanovanje in hrano v hiši. Nastopi lahko takoj. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Trgovina 1833«.

Enodružinsko hišo

2 do 3 sob, s kuhinjo, dobro ohranjeno, kupim. — Ponudbe z navodbo cene na upravo »Slov. Naroda« pod »Enodružinska 1854«.

Uradnik

s prakso tudi v lesni stroki, išče službo. Zmožen slov., nemškega, italijanskega in nekoliko francoskega jezika. Nastopi lahko takoj. Ponudbe na upravo tega lista pod »Zmožen 1853«.

Šivilja

izučena, pridna in poštena, išče začetne službe. Ponudbe na upravo tega lista pod »Začetnica 1859«.

Šivilja

izurjena tudi za perilo, išče službo v damskem salonu ali trgovini. — Ponudbe na upravo lista pod »15. oktober 1839«.

Teod. Korn, Ljubljana,
Poljanska cesta št. 3.

Krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar, instalacije vodovodov. Naprava strelodžov, kopališke in klosetne naprave. — Izdelovanje posod iz pločevine za firme, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škafle za konzerve) ter litografija. 22/T

Krasna bukova drva
zdrava, popolnoma suha, iz pokritega skladišča, dobavljiva promptno. Čebin, Wolfova 1. Tel. 2756. 93-T

!! Znižane cene -- Gene znižane !!

Velika izbira: žepnih robcev, rokavic, NOGAVIC FLOR in VOL-puloverji, jopice za dame in gospe, svileni šali. Srajce, ovratnike, kravate, DISECA MILA. — Kompletne potrebščine za šivilje. »rojače« čevljarje in tapetnike. — Vezelne in čipke

pri **Josip Petelinc, Ljubljana**

blizu Prešernovega spomenika (ob vodi)

Oglejte si zalogo in se boste prepričali!

St 801/pr.

Odprodaja mestnih konj, kočij, sani in plinskih razvijalcev (generatorjev)

Mestna občina ljubljanska namerava odprodati 10 parov tovornih konj, nekaj kočij, 2 kočijske sani in 3 plinske razvijalce (generatorje).

Konji se lahko ogledajo in kupijo vsak dan od 11. do pol 13. in od 17. do 18. ure na mestni pristavi, Povšetova cesta št. 8. ostali predmeti pa vsak čas prav tam.

Kolikor se konj ne bo prodalo že na pristavi, bo zanje prostovoljna javna dražba na konjskem sejmišču dne 17. oktobra 1928.

Mestni magistat v Ljubljani, dne 11. oktobra 1928.

Mestni pogrebni zavod

Umrli nam je ljubljani soprog, nepozabni in predobri sin, brat, svak in stric, gospod

dr. Edo Fajdiga

srez. zdravst. referent v Litiji

danes ob 8. uri zjutraj, spravljen z Bogom, po kratki in mukepolni bolezni.

Truplo nepozabnega pokojnika se prepelje v Ljubljano, kjer se bo vršil pogreb v nedeljo, dne 14. oktobra ob 3. uri pop. z Valvazorjevega trga št. 5 na pokopališče k Sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja!

Litija — Ljubljana, dne 12. oktobra 1928.

Žalujoci os'ali.

Velour in sukno
za damsko plažo, velika izbira — niske cene
R. Miklauc
»Pa škof«
LJUBLJANA, Linarjeva ulica — Medarska ulica
— Pred škofijo

Telefon **Ivan Zakotnik** 379
mestni tesarski mojster,
LJUBLJANA, Dunajska cesta 46
Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostreže za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike. — Stroji, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd. Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
PARNA ŽAGA. 16 L TOVARNA FURNIRJA.

PUH - PERJE
R. MIKLAUC LJUBLJANA

Velika izbira — najnižje cene

Dvokolesa od Din 1000—
Sivalni stroji od „ 1400—
Otroški vozički od „ 240—
Motorji po najnižji ceni.
Oglejte si pred nakupom našo zalogo. Prodaja na obroke. — Ceniki franko.

„Tribuna“ F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Najboljši brnski blagov.
zajamčeno čisto volneni
moški in damski blagovi
Zadnje novosti za
jesensko in zimsko sezono
razpošilja starorenomirana
zaloga tvornice sukna
Siegel - Imhof, Brno
Palackého tř. 12 (Československá)
Največja izbira. Najnižje tvorniške cene.
:: Najsolidnejša izvršitev vseh naročil ::
Na zahtevo vzorci zastonj in pošt. presto

Lovske puške

Robert puške, browninge, pištole za straženje gov. samokrese, topiče, zaloga lovskih in ribiških potrebščin ter umetalni ogenj.

F. K. Kaiser,

peškar, Ljubljana, Sehnbergova ulica 6.

Novo!

**Veličastna
nova
iznajdba**

Novo!

**aparata za
segrevanje
lokalov**

Čast nam je zahvaliti se za čestitke klijentov, ki so že aparat dobili, kakor tudi za pomoč ob početku našega dela.

Izdelava aparatov je bila začeta naglo in v kratkem bodo tudi druge naročbe izvršene.

Vsakdo, kdor si želi ta aparat, ga mora naročiti tako, da ga dobi že pred zimo. — Cena aparatu za l. 1928 je 120 Din.

Gorivo aparata stane dnevno 3 Din, se dobi povsod, pa ne potrebuje ne drv ne premoga in ni treba skrbeti za zimo.

Vsakemu aparatu je priloženo navodilo v cirilici in latinici, kako se kuri in ravna z njim (popolnoma prirosta stvar). Aparat se kuri s špiritom, ki vsled svojih snovi in regulatorja povzroči strašno toploto. Velikost aparata je: 30 cm višine, 18 cm širine in je 4 kg težak. Komodno se ga lahko postavi na mizo, na klop, v biro, na stol, segrevanje se čuti že po 3—4 minutah, tako da se soba 60 do 80 m² naglo segreje, 10 do 15 minut zadostuje, kar bi stalo 0.50 Din. Pol deci špirita enkratna kurjava (3 Din dnevno).

Naročila se izvršujejo po redu vknjižbe in nikogar ni treba skrbeti, vsakdo dobi svoj aparat čez mesec, dva dni ali prej, kakor se pač pomnože delovne sile. — Aparat se pošlje po povzetju po železnici ali po pošti.

Vsa naročila, sklenjena to leto, veljajo za te cene in za tekoče leto (četudi se podraže) napram pogodbi s tovarnarjem. Na tem aparatu se zamore kuhati kava, čaj in pogreti ohlajena jedila, samo treba je lonce pokriti, da prej zavre. Aparat za kuhanje navadnih jedi se še preizkuša radi obrokov in gorečega plina, za kar je treba več časa, pa se mora tudi dovršiti, naj stanejo preizkušnje pri poškodbi in izdelovanju aparatov kar hočejo do končne izdelave. — Aparat stane Din 150.— franko kraj kupca. Po povzetju osem dni po prejemu naročila.

S spoštovanjem

Petar Stojković, knjigarnar in izumitelj,
Ruma, Srem.

1851 **TOBLER**

Svetovna tovarna
čokolade, bonbonov, kakao-a

Patentirane po celem svetu:

TOBLERONE: z alpskim medom in mandlji

NIMROD: s sladom in biskvitom.

TOBLERIDO: grenka čokolada za gurmane

Zahtevajte povsod.

»eno olaminov«

Prva slovenska parna vulkanizacija v Ljubljani.

Peter Škafar, Rimska cesta štev. 11

je edina tvrdka v Ljubljani, ki ima oblastveno dovoljenje za popravila galoš in snežnih čevljev, kakor tudi vseh drugih gumastih predmetov. Zatorej daj svoje galoše in snežne čevlje v popravilo samo tej tvrdki, ki ima za popravila gumastih predmetov zaposlene samo strokovnjake, ki na specialnih strojih strokovnjaško izvrše popravila.

Letos znižane cene.

Postrežba solidna.

Za obiskovanje privatnikov v manjših krajih iščemo za Slovenijo nekaj

provizijskih potnikov

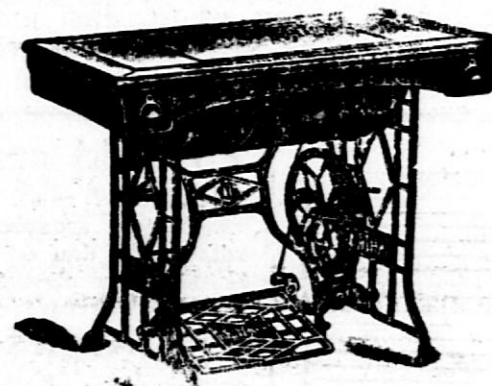
Predmet nudi možnost velikega zaslužka in je neutrpen v krajih brez električne luči in torej lahko razpečljiv.

Znanje slovenščine in nemščine pogoj. Prosilcem, ki razpolagajo z dobrimi referencami ali ki za kolekcijo morejo položiti 1000 Din kavcije, damo predlume na potnik. Ponudbe na »Barzel« d. d. Subotica. 1858

Svetujemo Vam, da si nabavite samo edino najboljšo in najlepšo
KOLO in SIVALNI STROJ

„Gritzner“ in „Adler“

in švicarski pletilni stroj
„DUBIED“ istotam naj-
boljši pisalni stroj v kon-
strukciji in materialu
„URANIA“

samo pri

Josip Petelinc-u
LJUBLJANA. Telef. 2913

Moderno pranje z Benzit - nadmilom!

Ako perete z BENZIT-NADMILOM, imate dva čistilca: Pralna možnost z izvrstnim milom in energično razkrojenje z Benzitom. — Benzit je razkrojevalno sredstvo, katero z malim trudom največjo nesnago odstrani, celo olje in masne madeže odstrani. — Benzit deluje, ne da bi se pri tem blago poškodovalo, ker nesnaga se razkroji. — Benzit-nadmilo vsebuje veliko množino Benzita, kar lahko zapazite na svežem vonju Benzita. — Milo in Benzit tvorijo srečno dopolnitev, ker skupaj delujejo: Benzit razkroji nesnago in milo isto izpere. — Perite z Benzit-nadmilom vse Vaše barvasto perilo! — Benzit-nadmilo varčuje najfinejšo tkanino, svila pridržijo svoj poprejšnji blek. — Perite z Benzit-nadmilom vse masno perilo, metle za prah, krpe za prah in podobne umazane komade: ker Benzit-nadmilo razkroji kemično vso nesnago, olje in maso. — Perite z Benzit-nadmilom po mogočnosti mrazo ali mlačno. — Ne drgnite in ne kuhajte perilo po nepotrebnem!

Benzit Nadmilo
z dvojnim učinkom

Tvornice Zlatorog, Maribor

POZOR!

Dame in gospodje!

POZOR!

Novost za Slovenijo!

Tvrška

12011

„TEHERAN“

je otvorila na Sv. Petra cesti štev. 44 svoj

Orientalni salon

z veliko zalogo vsakovrstnih ročnih del, rezbarskih izdelkov in antikvitet orijenta. Ne zamudite ogledati si največje skladišče perzijskih preprog v Jugoslaviji, kjer so na izbiro najlepši perzijski, bosanski, zenički, srbski, macedonski in angorski vzorci. — Ogled brezobzelen.

Tvrška sprejema v popravilo poškodovane perzijske preproge, ki jih s pristno perzijsko volno popravijo strokovno izvežbane delavke iz Perzije.

Zamenjava preproge, oziroma jih vzame v protiračun. Sprejema naročila in daje pojasnila za pravilno čiščenje perzijskih preprog ter za obvarovanje istih pred molji.

Ustanovljeno 1860

Kamnoseška industrija

ALOJZIJ VODNIK

LJUBLJANA

poleg gl. kolodvora.

Cerkvena umetna dela
altarij, prižnice, obhajilne mize itd

Marmornate plošče
za mobilije, elektromonterje, strojarje, trgovske pulte, mesnice, kopalnice, stopnišča in veže v vseh barvah.

Nagrobni spomeniki,
mavzoleji, rodbinske grobnice, kapele.

Marmornati kamini
za salone in elegantna stanovanja

Kameniti lijak za kuhinjo

Najnovejši kamin za salon

Sube gobe
načelo najvišje

M. Geršak & Co.

Ljubljana, Prečna ulica 4
(poleg mestne ljudske trga). —
Telefon 2229.

Snežne čevlje in galoše
dajte pravočasno v popravilo, tvrdki

M. TREBAR,
Ljubljana,
Sv. Petra cesta štev. 6

Kupim

rabljene avtomobile, motorje, stroje in t.d. Ponudbe poslati na F. Batel, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 1706

Na prodaj

Več rabljenih otroških vozičkov in dvokoles, v dobrem stanju, zelo poceni na prodaj. F. Batel, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 1705

Stružnice

razne stroje in orodja, avtomobile in motorje kupim. Ponudbe poslati na F. Batel, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 82-T

Stanovanje

1 do 2 sob s kuhinjo in priključni mišči mirna stranka (3 osebe) v novi ali stari hiši. Ponudbe na upravo lista pod »Stanovanje 1832«

Nagrobne svetilke

vseh vrst in druga kloparska dela izvršuje točno in solidno tvrdka Jos. Otorepec, Za Gradom 9 (ob koncu Srečnice ul.). 1819

Stanovanje

obstoječe iz dveh, treh ali štirih sob, kuhinje in priključni mišči mirna stranka za najem ali 1. november 1928. Čestne ponudbe, po možnosti s svedbo mesečne najemnine, se pošiljajo na upravo »Slov. Narod« pod št. »Vestev 1860«.